

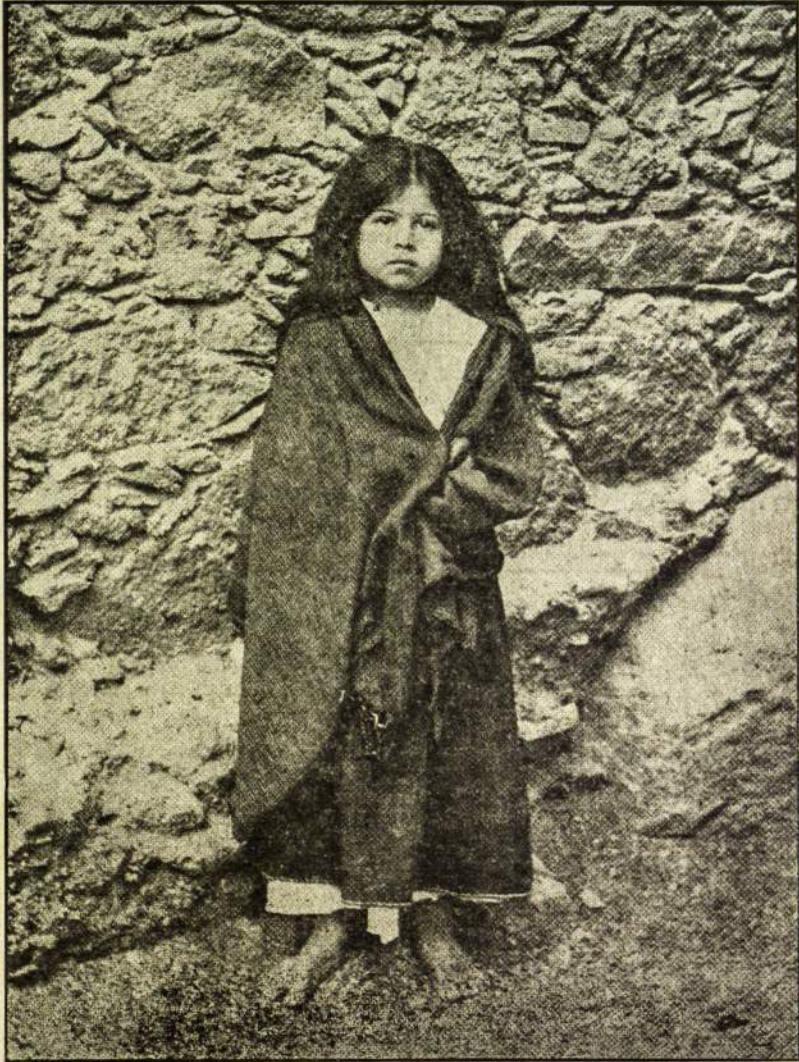
METAI II.

LIEPOS-JULY

No. 7.

MOTERU BALSAS

(THE WOMEN'S VOICE)

Be namų.

SKAITYKIT IR PLATINKIT L.M.P.S.
IŠLEISTAS KNYGAS!

Moteris Turėtų Užsiimti Savais Reikalais

Parašė Edward J. Ward. Iš anglų kalbos
vertė Amerikos Lietuvaite

Knygelė nurodo moterų pareigą dalyvauti
politikoje. Ji tinka per prakalbas arba
siaip parengimuose duoti prie išangos.

Kaina 3 centai.

Moteris ir Jos Ekonominis Padėjimas

Parašė Klara Zetkin. Puslapių turi 61.

Kaina su prisiuntimu 20c.

KUDIKIŲ PRIEŽIURA

Parašė Mrs. Max West. Iš anglų kalbos
vertė Ona Vidikienė.

Kaina popierin. viršeliais 40c; apdaryta 60c.
Dabar kainuoja 25c; apdaryta 35c.

Šeimyna Seniau, Dabar it Ateityj

PARAŠĖ V. KAPSUKAS.

ISTORIŠKAS APRAŠYMAS
ŠEIMYNOS IŠSIVYSTYMO.

Kaina 15c.

LIETUVIŲ LITERATŪROS
CENTRALINIS ARCHYVAS
Brooklyn, N. Y., U. S. A.

MOTERŲ BALSAS

PIRMAS LIETUVIŲ DARBININKIŲ MĖNESINIS ŽURNALAS.

Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo Organas.

The Women's Voice—Lithuanian Monthly Journal. Published by the Lithuanian Women's Progressive Alliance of America. Editor Miss. J. Benes. Manager Miss. K. A. Baltrunas. Subscription: \$1.00 a year; six months 55c; single copy 10c. Address: Moterų Balsas, 535 N. Marshall St., Philadelphia, Pa.

Entered as second-class matter October 5, 1916 at the Post Office at Phila., Pa. under the Act of March 3, 1879

Metai II.

Liepos-July

N 7

MOTERŲ UŽDUOTIS

Visa progresyvė liaudis, o ypačingai socialistai, reikalavo moterims lygių su vyrais teisių.

Per ilgus metus tęsėsi nenuolaidi kova, kol galiausiai nepraskambėjo laimėtojų entuziastiškas balsas: moters turi lygias su vyrais balsavimo teises.

Tiesa, da ne visose valstijose moters gali balsuoti. Nors prie dvylikos valstijų, kuriose moters gali balsuoti, pereitais metais prisidėjo tik viena New Yorko valstija, vienok tikimasi, kad netoli tas laikas, kuomet visose Jungtinėse Valstijose moters turės lygias su vyrais balsavimo teises, nes Jungt. Valst. kongresas svarsto dabar, kad duoti visų valstijų moterims balsavimo teises, o prez. Wilsonas irgi jau pritaria ir agituoja už suteikimą lygių teisių.

Moteris ir vyras turės lygų balsą! Ir kas tokio? Nieko geresnio, nieko ypatingo—tik daug naujo. Nes kovos laimėjimo palma nevisiems kelią puošia. Darbininkams moterims, sakau, daug naujo, nes jos

turės labiau atmerkti savo akis, jeigu nenorės, kad ant jų dvasios ir kuno nukristų nauji geležiniai pančiai.

Visiems yra žinoma, kad išgavime moterims lygių teisių Anglijoje kaip ir čia, Jungtinėse Valstijose, svarbiausią rolę lošia sufragistės. O tarp sufragisčių ir darbininkių moterų yra toks-pat skirtumas, kaip ir tarp darbininkų ir kapitalistų bei buržujų klesų. Buržujų moters, arba sufragistės, mokėjo panaudoti visokeriopus budus, išgavime sau politinių teisių.

Aišku, kad jos nenurims ir nepasitenkins pačiu terminu: "mūsų kova laimėta". Kaip jos veikė politikos dirvoje kol teises sau išgavo, taip jos trūs, ar da su didesniu pasišventimu veiks, kad tas teises savo naudai apversti ir priderančiai sunaudoti. Dabar agitacija tarp buržuazinių partijų jau virte verda. Demokratų partijos moters agituoja už savo, o republikonės mušasi į krutinę ir sako, kad žmonės dangaus kara-

lystę nukels ant žemės, atiduodamos savo balsus už republikonų partijos kandidatus.

Kad buržujų moters agituoja, agituos ir balsuos už kapitalistų partijų kandidatus, tai nieko stebėtino. Obuolys po obele tekrinta.

Bet žingeidu paminėt jų agitacijos budą, kas man labai į akį puolė. Jos eina per stubas ir dalina agitatyviškus lapelius. O kad agitacija būtų pilnesnė ir darbas įvairresnis, jos eina per namus, siulinėja ant gatvių vaikams ir dideliems pirt brošiuraites (apie aštuonių puslapių didumo), kuriose nurodyta keli "receptai" apie kudiškių auklėjimą, o visa kita pašvęsta agitacijai.

Kad būtų drasiau į namus ateiti, jos paima kokių nors prekių ir siulinėja pirt. Žmogus perka ar ne, bet jos prie pabaigos nepamiršta į rankas įbrukti tokį lapelį ar brošiuraitę. Tai yra pasekmingas ir praktiškas agitacijos budas.

Q ką bekalbėti apie jų milžinišką spaudą (turiu omeny visą kapitalistų spaudą). Kodel buržujų moters vos tik spėjusios įgyti balsavimo teises, o jau pašvenčia savo dvasišką, materiališką ir fizišką spėką, idant pakreipti žmonių balsus už savo partijos išstatytus kandidatus. Atsakymas labai lengvas. Todel, kad jos supranta balsų svarbą politikos srityj. Joms gyvenimo aplinkybės suteikė progą lankyti mokyklas, kur jos įgijo daugiau žinojimo ir sykiu aiškesnį supratimą gyvenime apsireiškiančių dalykų.

O kaip su mūsų sesutėm proletarėm, kurios paskendę darbuose, varguose ir rūpesčiuose? Jų balsas mažai tesigirdi. Jos tyli,—bet tyli tik politiškai. Jos nėra bebalsės, nėra bejausmės ar beširdės,—ir jos netyli, jos dejuoja, dusauja, prislėgtos sunkių vargų, ir braukia ašaras per savo veidą. Jų užverktos akys vargu bemato politikos šturumą visuomenės gyvenime. Jų neiš-

lavintas, o da labiau skurdo užslėgtas protas, nesugebia bent paviršutiniai apčiuopti tuos gyvenime išskylančius dalykus, kurie varomi per kapitalistiškos politikos mašiną, krinta sunkia našta ant jų sprando.

Tiesa, yra viena-kita darbinikiška moterų organizacija, tarpe kurių pirmą vietą užima "Lietuvių Moterų Progresyvis Susivienijimas. Nors pastarojoj, kaip ir kitose, yra keli šimtai susitelkusių pažangesniųjų moterų, bet sulyginant kaip didelius visuomeniškus darbus jos turi atlikti, vistik yra tai tik maža saujelė. Išgavus moterims politines teises, ant šios saujelės pažangesniųjų moterų, krinta labai didelė užduotis. Jos turės sulošti vadovių rolę į geresnę žmonijos ateitį.

Jos turės prikelti tukstančius savo draugių darbinikių iš nežinystės ruko. Jos turės atidaryti joms akis ir parodyti darbininkų kovos lauką. Jos turės būti mokykla, iš kurios anos tamsesnės darbininkės išmoks suprasti, kas darbininkus į tą kovos lauką stumė ir už ką kovoti reikia.

Todel sesutės iš L. M. P. S. ir kitos pažangesnės moters, apsižiurėkime, kol da ne vėlu, kad mūsų gavimas lygių teisių neprisidėtų prie pasunkinimo gyvenimo naštos mums ir visai darbininkų klesai. Mes turime nė vieną valandėlę nepraleist veltui. Savo kuopų susirinkimuose turime pakelt iniciatyvą kaip būtų geriausia platinti agitacija del rinkimų miestų valdininkų, gubernatorių ir tt. Kaip būtų galima geriausia prieit prie tų tamsiųjų mūsų sesučių, kurios net pilietėmis budamos, nežino, kad jos gali balsuot, ir nežino ką tas viskas reiškia. Mūsų užduotis yra: platint tarp jų apšvietą ir klesinį susipratimą, skleidžiant darbinikišką literaturą ir nurodant, kad visi darbininkai vyrai ir moters, turi visuomet balsuoti už savo partijos, tai yra socialistų kandidatus.

K. S. Lietuvaitė.

PARYŽIAUS KOMUNOS ISTORIJA

Parašė LISSAGARAY. Vertė J. B.

(Taša)

Paryžiaus kariuomenė turėjo savo rankose 5 pietų-rytinius fortus, kiti buvo vokiečių užimti. Ant priešais esančių kalnų Thiers'as pastatė 293 didžiąsias kanuoles.

Kad atremt Versaliaus armijai, Komuna galėjo pastatyt 60,000 kareivių. Bet delei esančios kariškos komisijos anarchijos, niekada Paryžiaus armija neviršijo 16-17 tukst. Raitelių visai nebuvo; artilerijos kareivių ant popieros buvo 2,500, o ištikrųjų — vos 500. Iš 1,100 kanuolių naudojama buvo tik 900. Kariuomenės viršininku buvo Cluseret.

Lenkas Dambrauskas, buvęs Rusijos artilerijos oficerias, užėmė keletą kaimų į vakarus nuo Paryžiaus pagalba 4-5000 kareivių ir 40 kanuolių.

Viduriniai fortai, kurie radosi didžiausiame pavojuj, buvo aprupinti 10,000 kareivių ir 150 kanuolių. Vadai tų skyrių dažnai mainėsi; pagalios kairiuoju sparnu vadavo atsižymėjęs 1863 m. lenkų sukilime oficerias Vrublevskis.

Entuziastiški Paryžiaus darbininkai netikėjo, kad Versalius galės išsiųsti kariuomenę prieš Paryžių; netikėjo, kad kareiviai šaudys į savo žmones; jie buvo peritikrinę, kad Versaliaus pulkai pereis į Komunos pusę. Komuna palaikė lengvatiškią paryžiečių nuomonę, išleisdama atsisaukimus, talpindama laikraščiuose straipsnius apie liaudies galybę, žodžiu, kritiškame momente penėjo žmones tuščiomis frazėmis. Komunos organai kovojo tarp savęs atvirai. Apart legališkos, žmonių balsavimu išrinktos valdžios, veikė nelegališka, pati save įgaliojusi valdžia. Centralis Komitetas, nebebudamas legališku, bet norėdamas vadovaut kariuomene ir legališkąją valdžia,—sutvėrė čielą eilę komitetėlių, kuriems pavedė visokius kariuomenės skyrius vadovauti. Pačioj Komunoj irgi

nebuvo vienybės: dešinieji elementai nuolat kovojo su kairiaisiais.

Kariuomenės vadai gavo iš Komunos paliepiamą apsirubežiuoti vien apsigynimu, bet nebuvo išdirbtų abelnų apsigynimo planų, nei tikro vyriausio vado. Kiekvieno skyriaus vadas turėjo veikt savarankiai.

Kai-kurie batalionai turėjo but kovos lauke per 20-30 dienų be butinai reikalingų reikmenų, o kiti nuolat buvo rezerve.

Oficeriai ir kareiviai dažnai apleidavo karės lauką: disciplinos jokios nebuvo. Gabiausi vadai turėjo gaišint dienas betiksliams barniams, negalėdami paimt nė vienos kanuolės.

Delei to, Versaliaus valdžia įgavo drąsos. Balandžio 2 d. Versaliaus kariuomenė pradėjo šaudyti. Užpuolimas įvyko netikėtai. Niekas nenorėjo tikėt, kad tai bombardavimas, bet tuoj entuziazmas apėmė visus. Pradėta statyt barikados ir vežt kanuolės prie apkasų. Tuo susirinko Komunos pildantysis komitetas. Tris generolai nurodinėjo, kad reikia daryt užpuolimus, o keturi likusieji komiteto nariai, delei stokes kanuolių, kareivių ir vadų, buvo tam priešingi. Nežiurint priešų didžiumos, kariuomenė pradėjo veikt.

Nepatyrę oficeriai Bergeret'as ir Duval perstatė veikimo planą priešingą elementarėms taktikos bei strategijos taisyklėms. Komunos armija liko padalinta į keletą dalių, iš kurių kiekviena turėjo išpildyt specialę užduotį. Tiktai Duval'o ir Flourent'o vadovaujami skyriai pasiekė sau paskirtą vietą, kiti gi del nerangumo vadų ir stokes disciplinos išbėgiojo po pirmam versaliečių šuviui.

Flourent'as priešakyj 1,000 kareivių turėjo trauktis atgal, o papuolęs į nelaisvę likosi ant vietos užkapotas. Duval'o skyrius taip-pat turėjo pasiduot. Duval'ą ir 2 jo pagalbininkus sušaudė. (Toliau bus).

IŠ MOTERŲ JUDĖJIMO

Bevažinėjant su LSS. Apsigynimo Fondo reikalais, daugiau teko asmeniai patirt apie moterų padėjimą, kituose miestuose. Pradėjau savo darbą nuo Shenandoah, Minersvillės, Wilkes Barre ir Scrantono apielinkių. Tenais moterų judėjimas galima sakyti da visai jaunutis. L. M. P. S. kuopos dar neseniai susitvėrusios ir da neperdučiausiai laikosi. Daugiau veikiančios ir kiek seniau gyvuojančios kuopos, tai Minersvillės ir Manahoy City, Pa.; mat tenai jau randasi keletas draugių daugiau su organizacijos reikalais apsipažinusių, tai ir kuopoms daug pasekmingiau gyvuoti. Tosė apielinkėse da tuluose miesteliuose jokios moterų draugijos bei kuopos nesiranda, ir daugelis moterų visai nē nežino kās tai organizacija, bet į prakalbas moters gana skaitlingai lankosi ir gal nepoilgam laikui ir tenai prasidēs tarpe moterų didesnis judėjimas.

Darbų moterims labai mažai randasi; menki ir uždabiai. Merginos paaugusios daugiausia važiuoja į didesnius miestus jieskot užsiēmimo, o atvykusios iš Lietuvos moters, didžiama visai nemoka rašyt nē skaityt; pertai ir apšvieta eina daug lėčiau.

Cleveland, Ohio moterų judėjimas didesnis. L. M. P. S. kuopa gana stipri ir tenai moters skaitlingai lanko prakalbas. Apielinkėse mažai kur tarpe moterų kas veikiama.

Po Chicagą tulose vietose moterų judėjimą apsiereiškia gana smarkus, bet daugelyje vietų da tamsūs kampeliai, kur laukia daug darbo ir energijos.

Po Illinois valstijos mainas moters labai mažai kur turi savo kokią draugiją, ten tarpe jų judėjimo daugelyje vietų taip kaip ir nesimato. Tiesa, kai-kuriuose miesteliuose priklauso viena-kita moteris prie L. S. S. kuopos, bet didžiama sau ramiai snaudžia. Daugelis jau nelanko bažnytėlės ir save skaito daug susipratusiom, bet apie

koki laikraštį bei knygą užsiminus, tai gausi atsakymą: "neturiu laiko".

Ten mat aplinkybės kitokios, negu kad dideliuose miestuose. Vyrai mainose uždriba biski daugiau, tai moters buna namie ir prižiuri savo šeimyną. Apšvieta namuose "nerekalinga", tai ir kuopų bei draugių "nerekia". Daugeliui moterų laikraščių nereikia skaityt, ba jos vaikščiodamos iš stubos į stubą, išnešioja visas žinias, o apie kudikių auklėjimą, apie maisto gaminimą, apie namų užlaikymą tvarkoje, tai nereikia lavintis. Sako: "kaip reikia, tai ir moki,—kitos neišmokins". Tai taip da protauja ir gyvena daugelis moterų. Kitos jų turi dideles šeimynas ir daug namuose darbo, tom galima atleist, bet didžiama turi viena arba du kudikiu ir tuos gatvėje aukli. Toms už jų apsilėidimą negalima atleisti ir jas visokiais budais reikia pradēt judinti iš to letargiško miego, skatinant prie apšvietos ir prakilnesnio užsiēmimo.

Nors ir nenoroms, bet reikia primint, kad daugelyje kuopų, tarpe narių apsiereiškia ypatiski nesutikimai. Tas labai trukdo jų dvasios plėtojimuisi ir kuopos augimui. Tie nelaimingi apsiereiškimai: "jeigu ta prigulēs prie kuopos, tai aš neprigulėsiu" labai žemina mūsų veikimą. Laikas tokius žemos vertės apsiereiškimus pamesti ir eit prie augštesnio tikslo. Tankiai, jeigu kuopos susirinkime, kurios bent apginamoji pusē balsuojant nupuola, na ir vėl jaučiasi užgauta ir "kitos tik bosauja, tai kam čia da priklausyt kuopoje". Taip "argumentuodamos" ir pasitraukia nuo darbo, bet da to neužtenka,—pradeda ir kitom mažiau prasilavinusiom draugēm tą patį giedot. Musų tarpe randasi daug energiškų ir gabių narių iš kurių galima daug ko tikētis ateityje. Dalį jų atšaldo tie nelaimingi nesusipratimai, bet tai tik trumpam laikui. Juo kuopos rengia daugiau lavinimosi susirinkimų, juo narēs daugiau tēmija organizacijos reikalus ir daugiau protauja, tuo tie nesusipratimai pas mus greičiau nykta.

K. P.

“BOBA”

J. BALTRUŠAITIS.

Imkime paniekos žodį “boba”. Kitas su abejotinu protu vyras mostelia ranka: “Te, boba, kvailas daikts, ką ji žino”. O kits vyras jį patį pavadins “boba”; arba da pridės: “boba su kelinēm”.

O kai žmogus pimislini, kai keletą savo gyvenimo dalykų ir minčių sudedi į eilę ir suriši savo logikos (nuosakumo) ryšiais, tai pasirodo, kaip baisiai neišmintingas to žodžio vartojimas.

Kas yra boba?

Paprastai yra tai moteriškė, kuri augina, arba jau užaugino pulką vaikų,—tanksiai sveikų, išmintingų vyriškos lyties vaikų, kurie niekad nebūs “bobomis”, ir beveik visada mylinčių savo motiną, kurios jie niekad nenorės vadinti boba, bet ją taip vadins svetimi vyrai, jų draugai.

Boba—tai mūsų motiną.

Mūsų motina buvo pirmutinė mūsų mokintoja. O daugeliui mūsų, kaipo lietuvių, gyvenusių tamsiosios valdžios priešpaudoje, ji, ta motina-boba, buvo ir pirmutinė, ir paskutinė, tariant vienatinę mokintoja.

Ji netik pagimdė mus, bet augino mus, kad išaugtume sveiki ir tvirti; auklėjo mus, kad būtume žmoniški ir dori; mokino mus, kad daug daiktų žinotume ir suprastume, kad mokėtume protauti ir gyventi, kad galėtume toliau patįs mokintis.

Tai ve, ką ta boba mums padarė!

Jeigu jaučiamės sveiki ir tvirti, tai ačiū jai, kad mokėjo mus išsaugoti nuo susilamdymo, kada dar buvom silpni, kaip kiaušiniai.

Jeigu jaučiamės išmintingesni už bobą, tai tik delto, kad ta boba mokėjo mus protą išganyt nuo daugelio pavojų ir praplatinti jo rubežius, kad tik būtume išmintingi!

Kiekviena Lietuvos “boba” labai-la-

bai saugoja kudikio mamuonėlį. “Dieve mylėk, įlenktum mamuonėlį, tai vaikas užaugtų be proto!”—sako jos. Kitiems vaikams, kurie jau gali protauti (t. y. sulyginti arba surišti dalyką su dalyku, mintį su minčia), motina parodo tą minkštą vietą tarp viršugalvio ir kaktos, liepia išlengvo pačiupinėt, persitikrinti ir prisako saugoti, neužgauti; nes, girdi, jeigu užgautum smarkiai, tai broliukas, arba sesiukė numirtų, o kad nenumirtų, tai užaugtų durnas, arba durna. Ir vaikai labai rimtai, daug rimčiau negu dideli vyrai su pilnu protu, apsvarsto-apmąsto tuosius du baisingus dalykus: smertis ir durnumas, ir visada saugoja lėlės mamuonėlį.

Kuris vyras savo moterį vadina “boba—kvailu daiktu”, tai turbūt jo mamuonėlis yra įlenktas. Motina, ar broliai netyčia tąjį įlenkė, arba šiaip koks nelaimingas atsitikimas jam tą padarė kudikystėje. Jeigu ne, tai jis pats, eidamas į protą, nuolat tos jį nuodijo vyriškų “galvočių” zaunomis-pasakomis ir moteriškų “bobų” eimanavimais, kad moteris yra kvailas daiktas, vienu žodžiu—boba.

Tosios vyrų zaunos-pajuokos ir moterų eimanavimai-nusižeminimai yra tai vienas didžiųjų prietarų.

Yra tai vienas tų socialių arba visuomeninių prietarų, kuriuos mes, socialistai, esame užsidavę naikinti. Prietarą, vardu “boba”, turime mesti iš savo kalbos. Susipratusi, apsišvietusi moteris jo neturėtų pakęsti jokioje formoje. Moterų reikalas čionai kovoti, nes jos tiesiog yra užgaunamos tuo prietaru. Susipratęs vyras tarp susipratusių moterų kartais kokį pusšutį vyrą pavadina boba. Tie vyrai ir tos moters yra da tik pusiau-susipratę šiuose dalykuose, da neapsvarstę, neišnagrinėję socialių

prietarų. Mat moteris neva neturi jaustis užgauta, kad vyrą vadina boba. O tuo tarpu ne tiek tasai vyras užgaunama, kiek moters, neišskiriant ir tų apsišvietusių moterų. Kodel gi moteris negali kokią pusutę moterį pavadinti vyru arba diedu? Delto, kad žodis "vyras" arba "diedas" nereikia kvailumo. Tik moteris-boba yra kvailybės sinonimas. Vyrai tarp savęs kartais vietoj "boba" sako "moteris" paženklinimui kvailumo. Lenkai neišmintingą, nedabrendėlį vyrą tankiai pavadina "sumoterėjusiu" ("zniewieściały"). Tai tas pat, kaip kad mes, lietuviai vyrai su pilnu ir filozofišku protu, sakoma "jis boba", arba "subobėjęs".

Aš tokiam lietuviui su pilnu ir filozofišku protu norėčia šitaip pasakyti:

Drauge, pažiūrėk į bobos mamuonėlį: jei neįlenktas, tai sakyk: ilgas plaukas, ilgas ir protas! Reiškia tik palikt jį laisvą, ne glušinti jo, ne ąbsėti. Drauge, sakyk sau šitaip: "Kas man, vyrui, iš mano protingumo, filozofiškumo, jeigu mano motina per amžius bus boba—kvailas daiktas, jeigu mano pati bus boba ir mano sesers ir dukters bus bobos—kvaili daiktai! Man iš mano proto nebus garbės, nes aš, protingas ir filozofiškas vyras, myliu tuos kvailus daiktus—tas bobas— tą savo motiną, savo pačią, seseris ir dukteris! Jau tik po galų kas-nors negerai mano prote, kad myliu kvailus daiktus ir niekinu juos, kad kvaili ir vėl myliu ir, kas aršiausia, be jų negaliu žmoniškai-protingai gyvent! Taigi ar šiaip ar taip, turiu jau žiūrėti, kad tos moters nebutų vadinamos bobomis. Net kad ir jos bus protingesnės už mane, tai nesistebėsiu ir neaimanuosi, bile tik ne "bobos", tai ir atliktas kriukis!"

* * *

Kaip tau, drauge darbininke, patinka išgirdus nuo buržuazų, kad tu esi "jurgis", taip tavo pačiai ir motinai gali patikti nuo tavęs gautas vardas "boba". Tik tie, kurie tave "jurgiu" vadins, nieko bendro su tavim nenorės turėti, jie tavęs nemylės ir

kiek galės, tiek skriaus tave. O tu? Tu myli moterį, su ja gyveni, nori su ja gyventi ir ją "boba" vadini, reiškia,—pats save niekini—"bobium" esi!

Sveikas protas sako, kad ką myli, tai neniekinti ir neskriausti. O tu ir myli, ir niekini savo moterį. Tavo "principas" yra nenuosakus, kvailas. Anų buržuazų principas yra nuosakus: jie nori tave visados išnaudoti, už tai jie tavęs nemyli, jie tave pusgalviu—"jurgiu" vadina. Ką išnaudoji, tąjį turi už save žemesniu vadinti, turi jo valdonu save pasistatyti. Valdyti lygiai tokį pat išmintingą žmogų, kaip tu pats esi, negali, nes išmintingas moka pats save valdyti,—jis nepaklys, neprapuls ir ypač nesiduos tau valdyti. Taigi norėdamas buti valdonu, turi apsiskelbti esąs išmintingesniu už valdinį, turi šįjį visados žeminti, neišmanėliu vadinti; taip pat jo negalėsi mylėti, nes jeigu mylėti, tai nuosekliai pradėsi jį sau lygiu vadinti ir tavo ponystė-valdonystė išnyks.

Moters buvo vyrų valdoma per amžius ir dabar da toji barbariškoji tamsybė nevisai išnykus.

Mes savo valdonų nepažeminsime, vadinami juos neišmanėliais, bobomis. Ir jų taip nevadiname. Tiktai valdonai savo valdomuosius nuolažos vadina neišmanėliais—tariant tikrais jų žodžiais—"avelėmis", "vaikeliais", "mažaisiais broliais", "bobomis" ir tt.

Ištikrųjų valdono dvasia tvyloja tuose vyruose, kurie moteris vadina kvilais sutvėrimais-bobomis.

Daugybė vyrų socialistų tebėra dar "apsėsti" tokios dvasios. Moters socialistės, kada nors atskaitys jiems "ekzortus", pakels prieš juos revoliuciją.

Toki draugai socialistai šiame klausime yra kaip fanatikai: neklauso, neima į atydą faktų, prirodančių, kaip jau daug moterų yra nė kiek nežemesnių savo protais už geriausius vyrų protus ir kaip moteries gyvenimo sąlygos ir visuomeninės aplinkybės veikė į jos sielą, neprileidžia sau min-

ties, kaip jam pačiam su savo didžiu protu pasisektų bobą pralenkti būnant tose pačiose aplinkybėse.

* * *

Šių dienų nuotikiai Europoj tarp visų bausių blogybių, yra sakoma, padarė vieną gerą dalyką,—įsekmui tą, kad moters tapo galutinai išvestos iš savo užburto naminio rato (kuris jas darė "bobomis") ir pristatė prie vyriškų darbų; tenai josios savo protu ir kuno spėkomis susilygino su vyrais taip, kad net vyriškoji valdžia prisakė joms, kaip vyrams, apsiauti kelinėmis!

Tas tiesa, kad seną prietarą apie moteris sielos ir kuno silpnumą dabartinės gaidynės reikalas sumušė. Bet tas reikalas yra valdonų, o ne valdomųjų. Gali but, kad valdančiojoje klesoje ne vieni vyrai viršu-

nėje bus, o ir moters. Dirbančiojoje gi klesoje jau seniai moters kartu su vyrais pradėjo dirbti, drauge skursti ir kovoti... Tik senasis prietaras dar vis gyvavo. Dabar bus naujas prietaras, bet tai jau ne lyčių skirtumo prietaras, o tik klesų skirtumo. Tas prietaras bus lupose tų vyrų ir moterų, ką bus lygūs valdonai-valdonės. Jie ir jos lygiai žemins mūsų, darbininkų ir darbininkių, sielą, ir protą, kuomet valdys mus, spausdami iš mūsų darbo spėką savo naudai ir galybei.

Draugai darbininkai ir darbininkės, nenorėkim daugiau buti vien kitų valdonais, išsiliuosuokime iš visų prietarų, kad galėtume išvien draugiškai veikti ir kilti taip, kad tikriejie mūsų valdonai ir valdonės pagaliao taptų lygiais-lygiomis su mumis.

Yra sakoma, jei nori but populiaris, tai visada turi but linksmas ir susitikęs draugus nepasakot jiems savo bėdų. Na, bet juk bėdas irgi reik kam-nors apapasakot, kad numetus tą slogą nuo krutinės. Kazin ar čia "negiliuotų" patarimas: "Pasakyk savo bėdas daktarui arba advokatui, nes jiems užmoki už pasiklausymą".

Fleur-de-Marie.

Sąjungiečių didžiausia bėda: "Kur statyt Sąjungos namą?" Draugučiai, pastatykim ant ratukų, lyginai kaip Mass. valstijos hoteliai (lunch cart) ir tuomet galėsime nuvežt į Philadelphiją, palaikyt ten keles dienas, tada nuvežt į Brooklyną, vėliau į Chicagą ir tt. Easy, one hand.

Fleur-de-Marie.

Kada moteris "užsitraukusi" eina gatve, tai paskui ją seka pulkas vaikų ir vyrų, stebėdamiesi iš jos girtumo, bet tankiai moteris sugrįžusi subatos vakare iš krautuvių sako: "stebėtina, kad šiandien nedaug girtų vyrų randasi".

K. P.

Anglies jieškotoja.

APŽVALGA

KAPITALISTŲ LAIMĖJIMAI.

New Yorko valstijos moters-balsuotojos, gavusios neseniai balsavimo teises, pasiskirstė sekančiai: republikonų partija gavo naujų balsuotojų moterų, kurios užsiregistravo balsavimui, 342,910; demokratų partija—237,248; Socialistų partija—19,688; blaivininkų partija—33,644.

Reiškia, kapitalistų partijos iš moterų laimėjo 613,802 naujas balsuotojas, o socialistų arba darbininkų partija tikrai 19,688 balsus. Nors šitos skaitlinės nėra pilnos, kadangi iš 6 paviety atskaitos da nepriduotos, bet vistiek galima tikėtis, kad Socialistų Partija mažiau gaus nuo moterų balsų, negu kapitalistų partijos.

Darbininkėms reikia gerai pasidaruot, kad nors susilyginus su kapitalistėms balsuotojų skaičium, nes kitaip jie įgaus da didesnę galę ir dar daugiau prispaus darbininkus su pagalba sau naudingų įstatymų. Kiekviena susipratusi moteris darbininkė-pilietė privalo dalyvaut balsavime, ir agituot, kad darbininkai ir darbininkės atiduotų balsus už darbininkų—Socialistų Partiją.

PROTESTUOJA PRIEŠ “NAUJIENAS”.

LSS. VII Rajono komitetas išnešė protesto rezoliuciją prieš “Naujienas” už varymą agitacijos, idant sąjungiečiai ignoruotų LSS. referendumą, perėjusį didžiūma balsų, kad LSS. kuopos nē pavieniai nariai negali tvirt, taip vadinamų, socialistiškų organizacijų be Sąjungos pritarimo. “Naujienoms” tas referendumas nepatinka delto, kad jis draudžia LSS. kuopoms bei nariams priklausyt prie “Liet. Darb. Tarybos”. LSS. VII Raj. komitetas taip-pat reikalauja, kad LSS. Pild. Kom. narys J. P. Raulinaitis būtų atsauktas iš LSS. Pild. Komiteto už tokią-pat agitaciją. Labai teisingas

reikalavimas, nes jei jau Pild. Komiteto narys platina disorganizaciją, tai ką benorēt nuo šiaip-jau narių.

Pild. Komitetas yra tam, kad prižiurēt organizacijos tvarką ir vykdynt nutarimus, o ne ignoruot juos.

“Naujienos” agituoja, kad butinai reikia suvienyt pažangiąsias organizacijas, kaip: LSS., L. D. L. D., L. M. P. S. ir kt. “Naujienom” labai rupi, kad pritraukus Sąjungą ir kitas org. prie “Darb. Tar.”, nes jei jau susirišt tam tikrais ryšiais su L. D. L. D., L. M. P. S., tai kodėl jau ne su “Taryba”. Bet susipratę Sąjungiečiai mato labai gerai kokią naudą atnešē darbininkams “Liet. Darb. Taryba”. Savo puikiom rezoliucijom Taryba aiškiai parodē kurlink ji žengia.

PABUDO.

“Kardas” vos tik dabar tesužinojo, kad “Moterų Balsas” vėl eina. Savo liepos num. patēmijo, kad, girdi, “Mot. Balsas” atgijo, bet esąs ligūstas, bolševikiškas ir tt. Mat “Kardui” nepatinka, kad “Moterų Balsas” eina tiesiu keliu ir palaiko darbinikiškus reikalus, neklaidžioja šuntakiais, kaip “Kardas” ir daugelis jam panašių laikraščių.

“Moterų Balso” redaktorė neprašys “Kardo”, kad padarytų jos galvoj tvarką, nes visi žino, kad panašus “Kardo” redaktoriui elementai ir daro tą betvarkę Rusijoj, del kurios “Kardas” lieja krokodiliaus ašaras.

Pradedu suosti, kad p-lė Jokubauskiutė, buvusi “Moterų Dirvos” redaktorė, jau pradėjo rašyt poeziją “bedieviškuose” laikraščiuose prieš kunigus. — Šventas Jakkau, argi tai dievo valia?!

Fleur-de-Marie.

SVEČIAI

DRAMA DVIEJOSE VEIKMĖSE.

Parašė Edward Brandes.

Sulietuvino A. V. Bartulis.

Nergoras. Pagal tavo išvedimą, išeina, kad tik jauni gali palaikyt vienybę tarpe vyro ir moters?

Rapolas. Ne, geriau drąsiu. Aš gi bijau...

Nergoras. Bijai, ko? Savęs, ar jos?

Rapolas. Manyje stoka vyriškumo, kad vedus negražią,—o vesti gražią,—aš bijau.

Nergoras. Cha, cha, cha! Tu vis da vadojiesi senąja teorija: "Nėra dorų merginų, apart negražių"?

Rapolas. Taip, nuo kurių tukstančiai vyrų tampa nė pakartais, nė paleistais,—taip! Žinai gražiai, moteriškiai nepatinka, jeigu jos mylimas vyras kiekvieną jos žingsnį kamantinėja... Na, o tik ką matęs—nematyk, leisk dilgėlei išsisknėti, o jau tuomet... Bet, suprantama, ne kiekviena moteriškė, patekusi "svečio" širdyje, tuoj sulaužytų duotąjį žodį savo vyrui... Anaipat! Vienok atsitinka, ir gana tankiai atsitinka. Mat, iš daugelio panašių atsitikimų plačiai patirta, kad čia, mūsų šaltam klimate, arba kitaip sakant, atmosferoj, viešpatuoja koketiškumas, neužsitikėjimas; slaptingos meilės apsiareiškimas, matosi veik kiekvienoje šeimynoje. Aš esu patyręs: jei alsuoti sunku,—kaltė oro, nes tirštas. Jei nėra šeimynoje harmonijos, suprasti reikia.

Nergoras (nusišypso). Taip, taip, senbernio likimą moki pateisinti.

Rapolas. Drauguti, gryniasias patyrimas. Juo ilgiau žmogus gyvena, tuo labiau ištobulini savyje tą supratimą,—tą jausmą. Atmeni, mūsų jaunystės laikus, kuomet sakėm: jog taip vadinamas, draugijos labai veikimas, bei šiaip augštesnieji interesai, tai mums neapeina? Ir teisybė, mes nejieškujome visuomenėje staigaus pakilimo garbėje, ir dabar aš matau, jog teisingą

poziciją buvova užėmę. Aš matau, kaip prideramoji man garbė, pati per save artinasi, o kodel? Todėl, kad, bunant liuosu, nerupėjo šeimyniškas gyvenimas, pakankama buvo gražaus laiko, kad tinkamai apdirbus tikslų planus, kuriais žmonija atsidžiaugti negali. Ta lengva mano pirmynžanga, man tarnauja, visi stambesnieji laikraštininkai, man bunant užsienyje, neliovė rašinėti laiškus, kiekvienas nori savo laikraščio skiltis užpildyti geniališkomis poezijomis. Kur tik nepasisuksiu: teatrų, puikių viešbučių, iškilmių trukšmingų durys atviros. Tik eit, ir džiaugkis saldžiuoju gyvenimu. Aš užganėdintas, man patinka pasaulio tvarkos lenktyniuojanti sistema. Kitoks likimas, jeigu bučiau dabartiniam tavo padėjime.

Nergoras. Gerai, bet ar laikui bėgant tik nepasirodys ta visa "pirmynžangos" laimė fantazijos pavidale?

Rapolas. Klaidingas manymas, drauguti, išskaitytas iš kokios tai "pamokinančios" knygos, kurios autorius gyvena su kiaulėmis vien todėl, kad jo raštų silpnumas neduoda ganėtino pelno, ir tuomi tu, drauguti, vaduojiesi. Tu gyvenai ir nori likusias gyvenimo dienas praleisti šiame savo urve! Už pinigų, ir pagirtiną užsilaikeimą nuo bažnyčios ir draugijos gavai atstatą, kuris leidžia ziedą dėvėti ant piršto, o retėžius ant kojų. Štai, kuomi, drauguti, bandai didžiuotis.

Nergoras. Juk tamstai nežinoma mano žmona.

Rapolas. Atleisk. Tai buvo kalbama aplamai, ir nieku budu negali but įžeista gerbiama šio namo šeimyninkė, kurios dar pažinti progos neturėjau.

Nergoras. Visvien keista bus nors ir

sutikčiau su tavo išvadžiojimais. Jeigu moteriškė tavo akyse tik reiškia retėžius, nieką daugiau,—tad gi kam kenti, kam bastaisi po platųjį pasaulį? Kam nedžiugina toji poezija, kuri iš po tavo plunksnos išeina, jeigu joje harmonijos nėra.

Rapolas. Tame dalis teisybės. Saulei niekad nešviečiant, augmens nustotų gyvybės, juk ir tobulumo poezijoje stingant, reikia suprasti ko truksta... Tik, žinoma... ne ant visados...

Nergoras. Išdrįstu da kartą užklausti: Ar toks gyvenimas neatrodo tuščiu?

Rapolas. Aišku... Ypatingai žiemos laiku, eini žmogus nuo tarnystės, oras bjaurus,—šalta, tuomet neprošali, jeigu graži moteris lauktų šiltuose kambariuose.

Nergoras. Tai gi, kaip malonu!

Rapolas. Nesidžiaugk rytu be vakaro! Aš moku nupiešti ir kitokį paveikslą, kur moteris susiraukus it naginė, nekalba su savo vyru arba tankių-tankiausiai atsiduria buryje nepažįstamų svečių...

Nergoras (perkerta). Gana! Aš tau leidau išpasakoti, dabar paklausk manęs. Mudviejų nuomonės, veik buvo vienodos. Gyvenimą Kopenhagene atmenu neblogiau už tave, ir tu privalai sutikti: maža rasi šalių, kur rastum tiek blogo meilėje, kiek pas mus laimės šeimyniškam gyvenime. Musų moters doros... Gal but, kartais kokia atsiranda, bet, anaip tol ne visos,—tai faktas.

Rapolas. Faktas be pamato,—neišlaiko kritikos. Aš jau įbaugintas, o tu da ne.

Nergoras. Tau nubos panašus gyvenimas.

Rapolas. Galbut. Klausyk, man norėtu si papasakoti tau apie vieną mažutį atsitikimą, įvykusį du metai atgal. Aš šią dieną išties dieną vien apie tai tik maščiau. Apsireiškimas it stulpas, neišnyksta iš mano akių.

Nergoras. Tai yra,—kaip tai?

Rapolas. Dalykas tame, kad atsitikimas navatniausias iš viso gyvenimo atsitikimų.

Nergoras. Užinteresavai mane! Kalbėgi toliau.

Rapolas. Neprivalėtų, žinoma, šioki dalykai aiškinti, bet šita istorija neduos man ramumo, jeigu su kuo-nors nepasidalinsiu jos. Atsitikimas keistas, visiškai apie nepažįstamą ypatą. Ateinančiam birželio mėnesyje sukaks lygiai du metai; kelionę turėjau per Zundą, oras buvo bjaurus, jūrės bangavo, mūsų garlaivį blaškė it žuvininko valtelę... Bet man, nieko nekenkė. Ramiai vaikščiodamas po laivą, pamačiau jauną, stebėtinai gražią mergelę. Ant jos veido matėsi baimė jurių šėlimo, gi aš, matydamas nepaprastą jos veido keitimąsi,—man jos pagailo. Priėjęs pakalbinau persikelti į ramesnę to laivo vietą, ji mielai sutiko ir nuėjova...

Nergoras. Tečiau ji buvo dora?

Rapolas. Dora! Labiau bloga, negu dora. Bet gražumėlis stebėtinai; žavėjančios akytės, veidelis, tartum senobinės graikų dievaitės. O jau liemenėlis,—tikrai pralenkė puikiausias, gražiausias pasaulio stovyklas!

Nergoras. Na, tik prie dalyko, prie dalyko. Spėju, kad ji neatsiteisė tau už gero padarymą?

Rapolas. Priplaukę kraštą, išėjova drauge; tolymesni keliai skyrėsi, vienok paspėjova susidraugauti. Oras ėjo vis blogyn ir blogyn, ir, vietoje, kad keliauti toliau, ji, kaip ir aš, pasiliko viešbutyje.

Nergoras. Pasiliko su tavim?! Ir tai buvo dora mergelė?

Rapolas. Buvo—į svetimženklius tą žodį imant. Tai stebėtinai gamtos tvarinys! Ji ant tiek buvo audros įbauginta, kad tolymesnį kelią pradėti bijojo; ir kuomet man pavyko įtikinti, jog laivas gali plaukti ir be jos, tartum ji paliovė svajojus apie tolymesnę kelionę.

Nergoras. Na, kaip tai galėjo, arba geriau sakant, išdrįso pati viena su tavim pasilikti?

(Toliau bus).

APLEISTA MERGAITĖ

Buvo tai prieš pačias kalėdas,—kučios dienoj. Gatvėse, giriose ir laukuose, siautė baisiausia audra, taip kad jokio žmogaus nesimatė vaikščiojant, o jeigu kas ir ėjo, tai didelio reikalo verčiamas. Vėjas, tas artimas šalčio ir audros draugas, neapsakomu greitumu nešiojo šaltą sniegą į visas puses ir kimšo kur tik užkliuvo. Laužė girioje medžius ir braškino tvirtus miesto namų geležinius stogus. Sugriebęs kur nors laukuose kokį keleivį, rodos, tik pagriebs ir kasžin kur nuneš, arba užims burną ir užtroškins. Miesto gatvėse matėsi maži žiburėliai, lyg norėdami pasislėpti nuo tokio baisaus vėjo ir lyg kad klausinėjo: delko visa gamta taip įnirtus, ar tik ji užką nors ne keršija? Vėjas tuo tarpu visame įdukime neliovė draskytis ir šėlti, nes susitaręs su savo numylėtine audra, norėjo atkeršyti piktiems, be mažiausios mielaširdystės, žmonėms, už apleidimą nelaimingos mergaitės.

Tokioje tai audringoje dienoje, vargšė mergaitė Mariutė pusnuogė, alkana, vaikščiojo gatve ir jieškojo prieglaudos. Ji tik-tai šiandien pasijuto esanti vienui-viena ir be pastogės.

Jos motina Jonienė užsiimdavo baltinių skalbimu; iš to savo darbo maitinosi ir gyveno apačioje tulo turtuolio namų, ankštame, ir tamsiame kambarėlyj, į kurį niekad saulės spinduliai neįeidavo. Ten viešpatavo vargas, skurdas ir ligos. Nuo drėgnumo ir bado tamsiame kambarėlyj, Jonienė gavo džiova. Neišgydoma liga, sutrumpino jos gyvenimą ir be laiko privarė prie grabo lentos. Ilgai sirgo, išsyk gydėsi, visokias žoles ir šaknis gėrė, bet nieko negelbėjo. Ir dabar ji, prieš pačias kalėdas, gulėjo skarmalais apsikarščiusi savo patale. Baigėsi du metai ligos; nieko nebeturėjo. Tad ir persiskyrė pačioje kučioje prieš pietus, nepalikdama nė skatikėlio, nė plutelės duo-

nos. Jos maža dukrelė Mariutė, aštuonių metų mergaitė, niekada nemačiusi numirusio žmogaus, su ašaromis akyse keletą kartų stengėsi prikelti savo mieliausią mamytę, tikėdama, kad jos mamytė miega. Nors ji ir visaip bandė, bet jos mamytė nesikėlė, nebekalbėjo, tik akis pastačiusi į lubas žiurėjo ir žiurėjo... Viskas rodėsi tame kambarėlyj apmirę, tik nelaimingos Mariutės šauksmas: "Mama! Mamyte, kelkis, nes aš bijausi!" Bet motina nesikėlė, nes jau buvo numirusi.

Pradėjo kambarėje temti. Mariutė, neprikeldama motinos, suprato, kad ji nebe-gyva, ir nebežinodama ką daryti, pradėjo žiurėti į sienas ir jai pradėjo rodytis kažin kokios baisybės, šliaužiojančios pagal sienas. Ji persigandus dar kartą žvilgtelėjo į motiną, kurios veidas su iššokusiom į viršų akimis padidino jos baimę, ir surikus nežmonišku balsu metėsi per duris bėgti, lyg kad rodos ją tos baisybės vytęsi. Perilus ir kuone uždusus Mariutė apsistojo, apsidairė ir pasijuto bestovinti šale turtingo namo, iš kurio veržėsi šviesa, šiluma ir gardaus valgio kvapas.

Sušalusi ir išalkusi Mariutė atsisėdo ant to namo laiptų ir graudžiai apsisverkė. Gailios ašaros riedėjo per jos pašiurpusį nuo šalčio veidelį. Staiga Mariutė pajuto, kad kasžin-kas šiltas palytėjo jos šaltą veidelį. Ji apsidairė ir persigando pamačiusi šale savęs didelį, juodą šunį, taip-pat gal alkaną ir sustyrusį nuo šalčio. Šuo atsigulė prie Mariutės kojų ir laizė savo šiltu liežuviu jos rankytes, veidelį ir prisiglaudęs savo plaukais šildė jos basas kojytes. Jis, mat, kaip ir Mariutė, neturėjo pastogės. Mariutė, matydama šunio gerumą apsikabino jį ir padėjusi savo galvelę jam ant nugaros, pradėjo saldžiai snausti.

Tuo tarpu išėjo tų namų savininkas, ir užtēmijo kasžin-ką juodą ant savo laiptų, pasienyje. Priėjęs, piktai spyrė koja, kad net šuo suspiegė ir Mariutė pabudo ir savo silpnu balseliu meldė pono: "Ponuti brangus, man šalta, aš valgyt labai noriu!" Ir vėl graudžiai ėmė verkti. Bet turtuolis gardžiai pavalgęs ir šiltai apsirėdęs, nesi-skubino Mariutės gelbėti. Todel, pastovėjęs valandėlę, suriko: "Ak tu bjaurus sutvėrime! Tu gyvuly, tu valkata! Ar negali namie sėdėti. Ko čia po miestą valkiojiesi!? Tokia bjaurybė dar ant mano laiptų lenda, kad ligų prikrėsti! Ir ką man mano pažįstamieji pasakys, pamatę sėdint tokią baidyklę ant mano laiptų! Kad neturi ką ēst,— eik dirbt! O kad šalta, tai nesivalikiok, bet sėdėk sau namie pas pečių". Pasakęs tuos rūščius žodžius, spyrė koja ir vargšė Mariutė nusirito laiptais žemyn. Mariutė graudžiai verkdama, su draugu šuniu nuėjo į patvorį ir atsigulė.

Iš pradžios buvo šalta ir valgyt norėjosi, bet neužilgio nė bado, nė šalčio Mariutė nejautė. Kaip jautėsi šunelis, niekas jo nežino. Tik baisus vėjo užimas išrodė lyg pragaro staugimas, o kartais lyg kad dangaus gyventojų linksminimasis. Sniegas vis giliau ir giliau slėpė savo pusnyne, drebančią Mariutę ir šunelį, pakol suvisai neužslėpė. Tasai turtuolis, žinomas namų savininkas, kuris kojoms nuspyrė nuo savo laiptų, pavargusį šunelį ir Mariutę, tuo tarpu su savo šeimyna ir svečiais laimingai šventė kalėdų šventę—užgimimą Viešpaties Jėzaus,—o jo kiemininkas, kasdamas patvoryj taką, iškasė negyvą Mariutės kuną, ir prie jos kojų, susirietusį, juodą, šunį. O jos motiną Jonienę, tik už savaitės po kalėdų rado sustyrusią vieną kambaryje...

Seiniškis.

A K Y S . A

Aukauju moteriai.

Daug yra žvėrelių,
Ką gyveno volose;
Ką pamatę priešą,
Bruzgiai slepiasi jose.

Bet kas kaktoj slepias?
Ne žvėrelių prigimtis...
Tai dušingas žmogus
Tenais turi dvi akis.

* * *

Apžiūrėtas, išauklėtas
Mylinčiųjų tų akių
Jaunikaitis ten nemato
Idealų prakilnių.

Kas gražu, kas gera—
Žuvo kruviniuos purvuos.
Žmonės lyg žvėreliai
Slepias urvuos-apkasuos.

Meilės, grožės vietoj
Vien piktybė, prakeiktis;
Vietoje šventybių
Šėlsta pragaro naktis!

Išmintis ir protas—
Tai granatų vien trukims;
Laisvė, žmoniškumas—
Tai žudynės patrakims!

* * *

Akys žiuri, mato:
Visagriaujanti Dvasia
Žemė, o ir dangų
Siaučia prakeiksmo ugnia...

* * *

Ak, jūs akys, akys!
Jūs galėjot "nužiūrėt":
Svetimą vaikeli
Mirčiai į rankas padėt.

O dabartēs matot:
Jusų mylimas suns,
Vado nužiurētas,
Eina žuti į trenčius...

Eina jų daugybės,
Eina dideli pulkai,
Žusta jų daugybės,
Lieka kruvini laukai.

Akys bailiai slepias
Nuo regyklų tų baisių
Ir tiktai palieka
Porą bevilties takų...

J. Baltrušaitis.

MEILUŽEI...

Miela mergele, gražybių, jausmų!
Tu gyvastis mano, brangiausia!
Tu daugel kentėjai del mane skausmų,
Likaisi ant visad jausmuose giliausia!
Be tavęs nestengčiau gyventi visai:
Aš tavo, tu mano,—kol stengsiu judėti.
Del tavęs nesunku turėti vargai,
Del tavęs širdgelą nesunku kentėti.
Aš didvyriu save prie tavęs jaučiu:
Tu duodi man dvasią, tu įkvepi galę!
Aš linksmas del tavęs liudėsius kenčiu,
Aš linksmas nuilsęs del tave, sesele!
Kad stengčiau,—aš kraują aukaučiau mielai;
Jei tau tas atneštų laimę, pirmybę;
Didžiausioms kančioms atsiduočiau pilnai,
Kad tavo išgelbėt galėčiau gyvybę.

Mokinys.

Darbininkų našta.

MANO LINKĖJIMAI.

Aukauju Z. Puišutei.

Kaip skausi lakštutė
Brangaus idealo,
Tu šviesk tarpe mūsų
Lig-pat kovos galo.
Kaip darže lelija,
Tarp gėlių balčiausia—
Taip tu buk tarp mūsų,
Visad prakilniausia.
Nors audros baisiausios
Aplink tave siaustų;
Nors tavo krutinė
Ramybės nejaustų,—
Tu vis stok pirm mūsų,
Į pirmąją eilę;
Suteik mums drąsumą
Ir draugišką meilę.
Neapleisk darželio,
Kuriame tu žydi,
Nes daug yra priešų,
Kurie tau pavydi,
Žydėkie tarp mūsų
Bespėkių, silpnučių,
Ir skleiskie idėją
Tarp mūsų jaunučių.

Montellos Vargšė.

Vaiķu Skyrius

MAGDELĒ

Grazus pavasarīo rytas īsaušo. Nese-nīai snīgo, pustē, šalo, tankīai īr atlydys mainēsi.

Nuo stogų teška, ant zemēs klanai, bet oras šiurpus, vējas, rodos, kīaurai žmogų perpučia. Dienos, berods, kaskart īlgesnēs, bet oras vīs apsnīauķes, kaīp sakoma: niu-ksa-muksa.

Saulēlē retai kuomet spykteleja, rodos, tik pasīziurēti ar vīetoje bestovī zemē? Pa-zvelgusi vēl ūzsīknīaupīa.

Jau po Grabnyčīų, kaīp senīeji sako: po pusīauziemīo. Prīsiartīno ūzgavēnēs. Šventas Kazīmīeras īr šv. Juozapas, Blo-vīeščiūs,—jau, jau īr Velykos pīrstu pīkī-šamai, o pavasarīs kaīzīkur da tebesīrango, lyg senīs ūzpečkyje, da nesīrodo laukē.

Tīk staīga vīena savaīte, kaīp īs māīšo īšlīndo pavasarīs, lygu pečių pakurenūs at-šīlo.

Saulēta, švīesi. Dangūs nusīgīedrījo. Sausas vējelīs lengvai pūkšnoja, oras tary-tum juokīasi. Snīego per zīemā maīzai te-buvo, dabar tas-pats, rodos, staīga ī zemē smenga. O zemē garuoja, rodos, šīlta dva-sīa puškuodama, vīšā orā atšīldē, vīsas oras kvēpēti kvēpīa.

—Žāsis! Žāsis īekīa!—sušuko pīemuo. Vīsas burys vaīķų īr mergaīčių īssīpylē ī gatvē, ūzsīvertē žīopso ī dvi īlgīausī žāšu eīli.

—Kazīn kiek čīa jū īekīa?—pīrstu ro-dydamas—vīena, dvi, trīs, keturīos... Kītas kepure takšt skaitytojū īr per dantis.

—Neskaītyk! Sumaīšysī eīles, nekliu-dyk!...

Vēl pīrstu ī augštā rodydamas Jonas sušuko:

—Klausyķit! antaī “čyru-vyru pavasa-rēlīs! Tāīsyķ zāmbrelj, mīels artojēlīs!”

—Vakar īr ūzvakar gīrdējau vīeversēļī

—tarē kītas; bet klausyķit, tetervīnas dīr-vonuose kaīp burba: “parduosīu kailīnīus, pīrksīu pačīā, parduosīu kailīnīus, pīrksīu pačīā”...

—Ar gīrdīt? Jau pēmpē sveīkīnāsī: “gyvī, gyvī”.

—Kad tu nusprogtum! Tuoģ varys jau bandā gīntī... Vaīkas īs apmaudo pabaidē vīstas: “štīš”! Gāīdys supyķes, uodeģā pas-tatēs šoko pīrīešais: “Ka tu sudegtum! Ka tu sudegtum!”

Žāsinas snapā po sparno pakīšēs, ant vīenos koģos saulēkaitoje ramīausīai sau stoksoģo. Tīk kaīzīnkur paklētšalyģe gurbe: “ga-ga-ga-ga” pēreklē žāsis ēmē gagēti. Žāsinas staīga kaīp īs ūgnīes šokes: “Kyrkt! Kyrkt!” Sparnūs īsskleīdēs, īliežu-vī īskīšēs šoko pīrīe gurbo.

Māzīeģī vaīkai, nusīgandē dīdzīausīo savo pīrīešo—žāsinos,—spruko ī vīduģ; dīdīeģī nusītaškē gatvē.

Magdelē pamatē Jonā besītaisant roģes, vēzti savēm šīaudūs īs kluono. Magdelē nubēģusī ūzsisēdo ant roģīų. Jonas traūkīa roģes, jī vaīzīuoja. Pagrīebusī žabā su-plampīno Jonū īr per kailīnīus: na! na! Tas tīk atsisukēs brīdīnkst!—apvertē roģes, Magdelē kybarai,—īšrīetēģo ant zemēs. Jonas toliāu vēzāsī roģes. Magdelē poģoko, pasīvījusī vēl ūzģulē ant roģīų. Jonas tu-rēģo jā nuveģtī ī kluonā; o atģal, ūzģulusī ant šīaudų, parvaīzīavo, nes pakalnīuī ne-sunkū Jonū vēzīmā trauktī, net tekīnas perlakīno pīrīe kutēs.

Raudonom koģom, mēlyna nosīa ībē-go Magdelē ī trīobā, šokīnēģo asloģe, tran-kē koģas.

Tēvas ūzstalēģe valģē sīlķe.

Mama, mama! Valģyt norīu—šauķē Magdelē su Domuku.

—Duok vaīkams po šmotelj sīlķēs...—

tarė motina staklėse, verdama audeklą į skietą.

—Neėskit vienos silkės, imkit bulvių—tarė Verutė, vyresnioji vaikų sesuo,—papy-lė ant muriuko karštų bulbių; kitas nune-šė tėtei ant stalo ir pati atsisėdo valgyti.

Jonas taip-pat įėjo pietauti.

—Mama, išvirk arbatėlės,—prašė Ma-gdelė, prikimsusi pilvelį sausų bulbių.

—Kaip-gi! Paskubėsiu aš tau...—ne-pakeldama galvos atsakė motina.

—Cukrus ištirpo ir patvoriais mažai bėra,—pridėjo Jonas.

—Vaikai!—tarė tėvas—kas nori arba-tos gerti, tam reikia mokintis...

—Tai ir mūsų Leukas gers arbatos—juokėsi Verutė.

—Jei gerai mokinsis, gal ir gers...—užbaigė tėvas išeidamas.

—Kame mano balakonas?—jieškojo Jonas pavalgęs.

Kailiniai jau kuprą kepina. Šiandien tikrai atšilo... Paukščiai lekia...

—Kas do per dyvai—atšilti?! Velykos čia-pat, šventas Jurgis pirštu prikišamai—pridėjo Verutė.

—Išleiskit kiaules pabėgioti patvoriais ant saulės—tarė motina.—O tu, Magdel, įsisipirk į klumpikes, padabok kiaules nuo rugių ir šunis kad nesupjautų deglės...

—Magdžiuk! Skubėk prie kiaulių—juo-kėsi Jonas.—Kiaulių neganęs, ponu nebusi—žina? O ponai tik arbatą ir geria...

Magdelė jieškojo klumpių ir Domukas norėjo sykiu prie kiaulių, bet mama neleido, sako:

—Sušalsi, susirgsi vaikeli, kojelės ba-sos, sėdėk verčiau troboje su manim.

Magdelė, išeidama per kiemą, rėžė bo-tagu žąsinui, katei ant tvoros supliupė,—kam prieš saboliuką šerį stato, purškauja.

Po valandėlės, paršeliai pasikriukčio-dami lakstė po daržą, o degloji į tvorą ka-sėsi ir snukį pakėlusį į rugių pusę uostė.

Magdelė, parugyje, botagu į klaną rai-žydama į taktą dainavo:

—Kiaules ganau, busiu ponia, busiu po-nia... Mokysiuos, mokysiuos, arbatėlę sal-džią gersiu, gersiu...—užsimastė:—Moky-ties, butinai mokyties ir buti ponia, ponia! —Stojosi jai akyse ponia aptiekorienė, gra-žiai pasipuošusi, kurią matė vasarą ant šventoriaus su geltonais pantapliukais ant kojų.

Ir mano tokie bus.—O dvaro panelės baltas kalnieriūs, kvietkuotas, skylėtas,—ir mano toksai bus. Panelės Dirgilaičios siuvėjos suknelė su kutais,—ir mano tokia bus, su diržu.

Daug da kitų ponių, gražių matė vasa-rą ant šventoriaus: visos gražios, visos pa-tinka, reikia butinai tokiai buti.

Didelio daikto kiaules ganyti,—manė sau Magdelė,—visą vasarą ganysiu, štai ir busiu ponia, štai ir busiu ponia;—šokinėjo.—Mokinsiuos, mokinsiuos, arbatėlę gersiu, gersiu!

Už kelių dienų Jonas į kelionę taisėti važiuoti—Leuką velykoms parsivežti. Vie-ną kumelę pasikinkęs į jienas, antrą ant pri-prančkos, rezginį šieno, žiubikus avizų į ra-tukus sumetęs, išvažiavo.

Tą dieną nelaukė vaikai Leuko, nes tē-tė pasakė, kad Jonas nakvos mieste. Pen-kias mylias negali greit sulakstyt, o kelias ne sausas.

Užtai ant rytojaus vaikai nė akių ne-nuleido nuo vieškeliu; čyst jau pavakaryj vos sulaukė pakeleivių.

Leuko balakonas, spindančiais guzi-kais, kepurė su spite kaktoje, šikšninis dir-žas su blizgančia saktimi... Magdelė net sei-lę ryja. Mama padėjo valgyti,—tušinio su silke ir arbatos išvirė.

Magdelė aiškiai žino, kaip tētė sakė: Kas mokytas, tas arbatą geria. Leukas mokinasi, jam reikia arbatos, ir Magdelė mokinsis, butinai mokinsis.

(Toliau bus)

Žemaitė.

VANDUO

AL. MARGERIS.

Labai dažnai mes vartojame vandenį. Štai ve, jau iš pat ryto tuoj reikalaujame vandens nusiprausimui, paskui verdame kavą ar arbatą, vėliaus gi taisome pietus ar vakarienę,—vanduo visur reikalingas. Nereikia užmiršti ir tai, kad gana dažnai maudomės vandenyj. Vasaros metu, ytin karštosiose dienose, plaukome po vandenį ir labai puikiai atšivėdiname; argi ne, sakykite?

Kaip matome, mes su vandeniu susiduriame labai tankiai. Kas gali sakyti, jog mes mažai suvartojame vandens? Mes suvartojame jo begalo daug. Taigi čia vietoj, regis, bus verta patęmtyti, kad vandens nemažai ir yra ant mūsų žemės. Vandens yra ir ore, atmosferoj, kaip vėliaus matysime. Juk žinome, kad milžiniški plotai mūsų žemės yra užklota ledais. Gi šiaip vanduo yra apėmęs apie penkis septintadalius žemės paviršiaus; kaip kur gilumas siekia net šešias mylias. Nemažai vandens yra įsisunkusio žemėn. Visi gyvieji organizmai talpina savyje suvirš 50% vandens, skaitant pagal svarumą. Žmogaus kune randasi net apie 70% vandens. Paprasčiausiai, kasdien vartojami maisto produktai, turi gana daug vandens. Štai Sherman'o tolytėlė (paimta iš Sherman'o "Chemistry of Food and Nutrition"):

Jautiena	turi vandens	73,8%
Kumpis, rukytas, liesas ..	„	53,5%
Kiaušiniai	„	73,7%
Pienas	„	87,0%
Sviestas	„	11,0%
Avižų miltai	„	7,3%
Ryžiai	„	12,3%
Kviečių miltai	„	11,9%
Duona, balta	„	35,3%
Pupos, sausos	„	12,6%
Bulvės	„	78,3%
Obuoliai	„	84,6%

Reiškia, tatau, kad mes begales vandens suvartojame. Tačiau, bus laikas, manding, paklausti, ar visi mes žinome, kas yra vanduo; kokie vandens sudėtiniai yra; kaip jis mums naudingas? Regis, kad šiuos dalykėlius ne visi žinome. Pašnekėkime todėl apie juos.

Prigimti (naturaliai) vandens sudėtiniai.

Vanduo, kaip jis stovi jurėse, azertuose, upėse, yra naturalis vanduo, vadinamas, neapvalytas nuo pašalinių medžiagų. Šitokis vanduo turi savyje visokių priemaišų. Stebėtina, kad lietaus vanduo irgi nėra tyras. Puldami vandens lašai iš debesų, susiduria su ore esančiomis dulkėmis, suprantama, kaipir susijungia su jomis. Taip-pat susiduria su esančiais ore gazais ir sugeria juos. Lietus, nupuolęs ant žemės, išstarpina minerališkas medžiagas, begludindčias uolose ir aplamai dirvoje. Šitokis vanduo paliečia druską, taip-pat kalkių, magnio ir geležies sąjungas. Šitokis vanduo, aplamai, vadinamas yra "kietu vandeniu"; o jeigu daug turi mineralių medžiagų, tad "mineraliu vandeniu" yra vadinamas.

Verta patęmtyti, kad ne visur vanduo turi lygiai tiek-pat mineralių medžiagų. Nėgi vienodas mineralės medžiagas kiekvienas vanduo turi. Šitai, suprantama, paeina nuo to, su kokiomis uolomis ar žeme vanduo susiduria. Aplamai, tačiau, sprendžiama, kad šulinio vandenyj randasi mineralių medžiagų nuo 0,1 iki 0,5 gramo (nuo vienos dešimtos dalies iki penkių dešimtų dalių; svaras lyginas 373,24 gramams) litre (litras talpina 1,06 kvortos) vandens. Kur kas daugiau mineralių medžiagų randasi šaltinių ir, aplamai, gilių šulinių vandenyj. Jurų vanduo gi turi net 3,5% tokių medžiagų; daugiausiai, žinoma, paprastosios druskos.

Apart mineralių medžiagų, randasi vandenyj da ir daugiau kas. Dažniausia, tai organiškios medžiagos, dasigavusios vandenin, žinoma, bepuvant organiškiems kunnams. Susiranda sau vietos vandenyj ir gyvi mikroorganizmai.

Pašalinės medžiagos vandenyje paliečia žmogaus sveikatą.

Mineralės medžiagos, esančios vandenyj, nekenkia mūsų sveikatai, net ir naudingos yra, nes aprupina kietąsias kuno dalis, pav., kaulus. Tačiau tarp organiškųjų medžiagų, esančių vandenyje, yra nekuriuos labai kenksmingos.

Dažnai pasitaiko, jog netyras vanduo buna priežastim tulų ligų. Nereikia užmiršti ir tai, kad vanduo gali išnešioti užkrečiamas ligas. Juk ne naujiena daugumui mūsų girdėti, kad miestuose, kur vanduo nėra tyras, dažnai pasikartoja karštligė. Esantįs, matote, vandenyj mikroorganizmai įsigauna žmogaus kunan tokį netyrą vandenį naudojant, ir duoda ligai pradžia.

Keli būdai prašalinimui iš vandens visokių netyrumų.

Geriausias budas bene tik bus apvalymui vandens nuo kenksmingų sveikatai netyrumų, tai atvirinimas jo. Tuli mikroorganizmai yra gana druti ir mažo karščio nebijo; reikia, todėl, vandenį smagiai pavirinti net keletą minutų. Žinoma, vien tik atvirinimas vandens nepadaro jo visiškai tyru; juk netyrumai pasilieka vandenyj, kaip būvę. Bet karštis nugalabija kenksmingus sveikatai mikroorganizmus, o tai ir yra svarbiausia.

Jeigu norima atskirti netyrumai iš vandens, tai reikia distiliuoti jį. O tai reiškia, kad reikia virinti vandenį tolei, kolei jis neišgaruos. Indą, kurin sueina garas, laikant šaltai, garai pavirsta tenai į vandenį. Mineralės medžiagos ir sykiu organiškios, jeigu esti vandenyje, tai ir pasilieka tame inde, kuriame buvo virinamas vanduo. Tokiu budu, kaip čia matote, tiktai grynas vanduo išeina garais.

Vandens apvalymo budas, kaip kad vartojama dideliuose miestuose, yra košimas bei filtravimas. Tai yra leidimas vandeniui tekėti per smėlį ir žvirgždus. Pritaisytuose tam tikruose smėlio ir žvirgždų loviuose, kartais smėlio ir žvirgždų bunais net kelios pėdos storumo. Leidžiama vanduo per vieną tokį lovį, paskui per kitą. Žinoma, visoki netyrumai, kurie nėra ištirpę, tampa atskirti nuo vandens. Jie, matote, pasilieka su žvirgždais ir smėliu.

Įvedus šitokį vandens apvalymui budą, ypač dideliuose miestuose, sumažėjo karštligės ligonių skaičius net apie 75%.

Čia, supraskite, buvo šnekėta vien tik apie paprastuosius vandens sudėtinius, kaip antai: mineralės medžiagas, organiškias medžiagas ir, pagaliau, mikroorganizmus. Viškas palikta apie chemiškuosius vandens sudėtinius, butent degį ir vandengamį. Tai padaryta todėl, kad, man matos, butų visai be naudos skaitytojams, nežiurint, ką reiškia degis nėgi vandengamis, persistatyti vandenį, kaipo degio ir vandengamio sąjungą.

Aš pirma pašnekėsiu apie degį ir vandengamį atskirai, o tik paskui apie vandenį, kaipo šių elementų sąjungą. Tai bus lengviau suprasti skaitytojams.

KORESPONDENCIJOS

BINGHAMTON, N. Y.

Birželio 30 d. L. M. P. S. 23 kuopos buvo piknikas, kuris buvo surengtas "Moterų Balso" naudai. Nors tas piknikas buvo nutartas rengti 9 d. birželio, bet dėl įvairių kliūčių tapo perkeltas ant 30 d. Diena buvo labai puiki ir publikos buvo nevisai mažai. Kaip matyt piknikas pavyko gana gerai ir pelno liko apie \$20.00. Tariu širdingai ačiu tiems, kurie dalyvavo piknike ir prisidėjo prie taip prakilnaus darbo.

Liepos 3 d. L. M. P. S. 23 kuopos buvo pamarginimų vakarėlis. Programas buvo sekamas: skambino pianu darbininkų marselietę; skambinant marselietę publika sustojo. Paskui sekė trys labai juokingos komedijos: "Šalputris", "Susiziedavimas pagal sutarties" ir "Jaunystės karštis"; vėliau buvo dialogas, "Pasikalbėjimas Rožytės su Motina", monologas "Paskutinis Atsisveikinimas" ir tt. Aktoriai savo užduotį atliko gerai. Publikos buvo nevisai mažai ir visi liko patenkinti. Kuopai pelno liks keletas dolerių.

Liepos 4 d. LSS. 33 kuopos buvo piknikas. Oras buvo labai puikus, bet publikos buvo neperdaug. Kaip matyt, buvo visi patenkinti, nes buvo įvairių žaidimų, kaip tai: virvės traukimas, moterų lenktynės, vyrų lenktynės maišuose, pyptkių rukymas ir tt. Tariu širdingai ačiu tiems, kurie dalyvavo ant to pikniko.

Jauna Proletarė.

ATHOL, MASS.

Čia yra didelis moterų bei merginų skaitlius, bet visos jos gludi po kunigėlio "šventu" skvernu. Yra kelios, bet ant pirštų suskaitomos, kurios jau nebeklauso jo; o kitos, tai taip pasakius, dvasiškoji tešla, t. y., ką kunigas nori, tą iš jų nulipdo. Pasako joms, kad į bedievių prakalbas neikit,

—tai ir nematysi. Pasakė: į bažnyčia, į kleboniją sueikit,—na tai tenai visos ir sueis. Žinoma "tėveliui" iš to gera nauda. Prikalbino net į Chicagos švento Kazio klioštorių važiuoti apie 11 merginų.

Taip, Vabalniškėms priklauso didžiausio tamsumo, dievobaimingumo ir kunigams skvernų laižymo garbė. Liudna, nes ir katukai devynias dienas pagyvenę šviesą pamato, bet vabalniškės neįstengia to padaryti nė per devynius metus. Kaip girdėti, mūsų Vabalninkų kunigus Kemešį ir Joną E. Karosą žada į šventuosius pakelti. Mat tie daugiausia yra prisidėję prie jų proto sukvailinimo.

Kastancija Kav-nė.

RUMFORD, ME.

Pas mus yra noras veikti, o kad veikti—reikia mokintis, o kad mokintis—reikia ir mokiniojų. Taigi, mūsų L.M.P.S. ir soc. kp. bei L.D.L.D. turi įsisteigę sau vakarinę mokyklą, bet reikėtų įsteigti ir savo vaikučiams, nes jeigu pačios nepajiegiam mokintis, tai turim šauktis prie vyrų, kad mus mokintų, duotų mokintojus ir tt. Taigi mūsų vaikučiams yra reikalinga turėti mokykla, kur būtų mokinama rašyti, skaityti ir tt. Kam mes turim juos leisti į tas Sunday School'es, ir kvailinti jų smegenis. geriau, įtaisykim savo mokyklą.

Moters ir merginos (nors jų ir mažiau) prie darbo! Dabar laikas mums veikti!

Raudeniškia.

NEWARK, N. J.

"Moterų Balso" N 5 tilpo J. Dobinio korespondencija, kur jis aprašo L. M. P. S. 10 kp. veikimą. Gal neverta būtų be naudos užimti vietą laikraštyje, bet priverstos esame šį kartą atsakyti į J. Dobinio neteisingus aprašymus.

1. Pasakyta: "Kuopa buvo stipri, kol senos vadovės vadovavo, bet naujoms užėmus, pasidarė daugiau energijos, negu supratimo". Atrodo, kad ir pas J. D. randasi daugiau energijos, negu supratimo, kad taip susirupino apie moterų veikimą. Žin-geidu žinoti, katros pasitraukė iš aktyvio veikimo ir katros užėmė vadovaujancias vietas? Matyt, kad nežinot kokios vadovės randasi mūsų kuopoj. Susinešimų sekretorė ir izdininkė nuo pradžios kuopos susitvėrimo tos pačios randasi. Tiesa, kita dalis valdybos išrinkta nauja, bet tos draugės randasi nevien tik progresiščių kuopos valdyboje, bet ir kitų draugijų ir kuopų, tai gali ir anas organizacijas nuvesti klaidingu keliu? Ne, J. D. Kaip visur, taip ir mūsų kuopoj nesiranda avelių, kad jas kas vadžiotų, bet visos esame lygios.

2. J. D. apgailestauja, kad prisidėjome su šėru prie "Laisvės" bendrovės, o "M. B." nesirupiname. Taip-pat pasakyta, kad randasi piršlių, kurie perša "Laisv." šėrus pirkti. Jeigu J. D. žinai tuos piršlius, tai nekalbėk puse lupų, bet pasakyk, kokie ir kaip įpiršo, nes mūsų nieks nepiršo ir nepageidavome jokių piršlių. Mūsų kuopa gavo pakvietimą laišku iš "L." B-vės, kad prisidėti ir mes tą apsvarstėm susirinkime ir nutarėm prisidėti, paremiant darbininkišką laikraštį, kuris yra daug pagelbėjęs mūsų Susivienijimui, kol neturėjo savo organo "M. Balso". O kas del pamiršimo "M. B.",—tai malonėkite nesirgti svetima liga,—mes pasirupinsim su aukomis, parengdamos kokią-nors pramogą "Mot. Balso" naudai.

3. Be to, J. D. primeta mūsų kuopai nutarimą "fundyti" vyrams. Gal reikėtų plačiau atsakyti į tokį primetimą, nes kairie draugai nusistebėjo tokiu mūsų pasielgimu, vienok tiktai trumpai pasakysime kame dalykas. Kol kuopa buvo silpna finansiskai, mus tuomet rėmė ne vien tiktai darbu, bet ir pinigiskai ir nereikalavdavom atlyginti (nebuvo iš ko). Pasakydavom mes, kad kuomet prasigyvensime, tuomet atsilyginsime. Šiandieną mes to ir susilau-

kėme. Tai kokiū budu turime atsilyginti? Todėl ir nutarėm surengti draugišką išvažiavimą, be svaiginančių gėrimų ir pakviesti tuos, kurie pritarė mūsų kuopai ir tokiū budu visoms lygiai atsilyginti.

4. J. D. pasakoja, kad mažai prenumuojame "M. B.", o pavienius parduodant didžiūma patenką į vyrų rankas. Jeigu žin-geidauji žinot, kiek užsiprenumeravome "M. B.", tai pasiklauskit mūsų,—mes pasakysim; o pavienius platinant, kuopa nedavė jokių instrukcijų, kam parduot, o kam ne; mes tiems pardavėm ir parduosime, kas tiktai pirks. J. D. pageidavimai, kad mūsų nutarimai neįsikunytų, mums jokios blėdies neatnešė. Ką nutarėm, tą ir įvykdėm. Kas del supratimo apie L. M. P. S. tikslą, tai mes nė biskį neprasčiau suprantame kai ir tamista.

Jeigu kitu kartu manysi rašyti korespondenciją, tai ištirk dalykus. O jeigu nori mums patarimą duoti, gali,—mes su tuom sutinkam, tiktai ne keršto žodžiais, kaip kad dabar pasielgei.

Kuopos valdyba:

Org. A. Bužiutė,
Sus. sekr. V. A. Bečienė,
Fin. sekr. K. Arminienė,
Izd. J. Bindokienė.

MANO PASIAIŠKINIMAS.

Pirmiausia turiu prisipažinti, kad mano ta žinutė N 5 "M. B." užgavo L. M. P. S. 10 kuopos komitetą daugiau, negu aš maniau, delko ir man nėra smagu. Mat jos buvo visai pamiršusios laike savo susirinkimo, kad kas-nors gali pažiūrėti į jų darbą kritiskai, ir ta korespondencija buvo ne kas kitas, kaip tik kritiskas žvilgsnis. Tai ko taip pykti? Jūs atsakote į mano "neteisingus užmetimus", o mano buvo tik du užmetimai: pirkimas "Laisvės" šėrų ir tas "fundas" prie kurių jūs ir pačios prisipažistate. Bet jūs pagaminote da du, kurių aš neskačiau "užmetimais". Pirmiausia ta vadovystė. Jūs sakotės esą visos lygios ir avelių nėra, ir prisipažistate, kad tos

pačios esate komitete. Čia išeina, kad tos pačios vadovės ką ir pirma buvo, ir da jos yra komitetuose ir kitose organizacijose, reiškia ir ten vadovauja, bet užsigina, kad jas niekas nevadžioja.

Rašydama korespondenciją, turėjau omenėje M. A. Stanelienę, kuri šiuo tarpu rodos Brooklyne ir tulas iš darbinio komiteto, kurios galų gale prisipažįsta atsakomybėje esančios už tuos nutarimus. Kas mane labiausia stebina, tai tas varymas manęs šalin nuo L. M. P. S. "Nesirgti svetima liga",—nesikišti, nesirupinti. Ką tas reiškia? Ir kam jūs da tą "fundą" davėte, jeigu jau niekas neturi kištis į jūsų veikimą. Ir kam tad egzistuoti, jeigu jau užsivert chiniška siena nuo kitų. Antras užmetimas, tai prenumeratorės "M. B." Ką jūs tuom norite pasakyti? Kam aš turiu sužinot, kiek jo prenumeruojama? Aš žinau, kad prenumeravo mažas skaičius (ne tų, ką susirinkimus lanko, bet tų, ką prisirašė per agitacijos prakalbas). Ikišiol jūs nesukritikuojate mano išsireiškimo. Sakinyje, kad jūs suprantate L. M. P. S. tikslą nė biskį neprasčiau už mane, nėra tai argumentas. Tikslas, kurį aš siauriausia suprantu, yra: skleisti apšvietą tarpe lietuvių moterų darbininkių, o kuomet jūs sutaupe šiek-tiek pinigų nutarėte užsifundyti, tai aš vietoje pastebėjau. Ar ne?

Aš gal ir padariau klaidą, sakydama tai, kad išaugote narėmis. Mat aš sprendžiau apie nares, prisirašančias prie 10 kuopos laike agitacijos prakalbų. Tos prisirašančios girdėjo kalbėtojus sakant, kad moterims reikalinga apšvietą, mokslas, kad tas mokslas galimas įgyti tik susiorganizavusioms. Aš abejoju, kad tos naujos narės užsiliko kuopoje ikišiol, nematydamos kelio prie pageidaujamos apšvietos.

O-gi Newarkietėms tas gali būti lengviau atsiekiama, negu kurioms kitoms; čionai yra dr. J. J. Kaškevičius, kuris galėtų suteikti bent dešimtį lekcijų iš higienos, kūdikių auklėjime, lytiškuose klausimuose ir tt. Reikalui esant ir kapitalo tu-

rint 10 kp. galėtų ir kitose temose įgyti kalbėtojų-prelegendų. Tada tai būtų jau faktas, kad jūs geriau žinote savo tikslą už mane.

Nepykite moters! Nekeršydamas aš rašiau, o kritikuodamas jūsų "gabumus", bet jei nepatinka,—aš jus daugiau neužkabinsiu. Lai rašo tie, kurie jus vien giria.

J. Dobinis.

Šiuomi užbaigiame šią polemiką, nes ištikrųjų, nesvarbus dalykas ir neverta daug apie tai kalbėti.—Red.

DETROIT, MICH.

Birž. 23 d. Liet. Mot. Progr. Sus. 17 kuopos rupešciu buvo surengtas puikus išvažiavimas su nemažu programu.

Į išvažiavimo vietą pribuvo daug žmonių gana anksti, nes oras buvo puikus. Susirinkusieji žmonės vieni linksmi žaidė, kiti į burelius susispietę diskutavo.

Apie 5 val. prasidėjo programos, vedamas draugės M. Šniukienės. Kalbėjo d. J. Danta apie moterų reikalus. Reikia paminėti, kad d. J. Danta nemažai pasidarbavo prie tvėrimo šios kuopos, ir visuomet (jei neklystu) linkėjo mums gerų pasėkmių. Paskui ėjo deklamacijos: O. Pocevičiūtė deklamavo eiles "Gamta"; Ant. Šniukis—eiles "Aušta Rytas"; O. Giviūtė—eiles "Ateities Laikai"; Pr. Šniukiūtė—"Už Giružės"; R. Šniukis—"Tėvynė". Po deklamacijų kalbėjo J. Andriušis, ragindamas aukoti vaikų draugijėlei, kuri silpnai stovi. Surinkta aukų \$12.22.

Antru atvėju kalbėjo J. Danta apie vaikų draugijėlės tikslą.

Rodosi visi buvo užganėdinti programu. Reikia priminti, kad minėtas išvažiavimas turėjo įvykt gegužės 30 (Decoration Day), bet kada tą dieną lietus smarkiai lijo, tai tapo išvažiavimas atidėtas ant toliau. Draugės Gyvienė ir Šniukienė buvo išrinktos surengimui išvažiavimo ir nemažai darbo padėjo, kol padarė viską pasekmingai.

L.M.P.S. 17 kp. Korespondentė.

GARDNER, MASS.

“Moterų Balso” N 5 tilpo korespondencija iš L. M. P. S. 50 kp. veikimo. Labai gerai, kad progr. pradeda rašyti į laikraščius nors korespondencijas. Patartina progresistėms netik iš savo kuopos veikimo rašyti, bet ir apie kitus nuotikius, kurių pas mus pasitaikė ir yra verta laikraščiuose paminėti.

L. M. P. S. 50 kp. gerai žino, kad jų kuopa turi priešų net ir iš socialistų tarpo; bet progresistės apie tai nieko į “Mot. B.” nerašo, rodo, kad tie žmonės apie L. M. P. S. teisybę ir šneka. Drgei Z. Puišutei, kurią L.M.P.S. 50 kuopa buvo parsikvietus kalbėti, kuopietė turbūt pasigyrė, kad jos turi priešų ir da iš socialistų tarpo. Todėl d. Puišutė, pabaigus prakalbą, užklausė publikos: “Gal kas turit kokių klausimų, ypač apie L. M. P. S. Nors tokių žmonių radosi svetainėj, bet nei vienas su klausimu nepasirodė. Reiškia, neturėjo faktų, o gal buvo namie palikę. Tada 50 kuopos kor. gera proga buvo parašyti į laikraštį kokius “aiškius” priešus jos turi. Bet nerašė.

50 kp. koresp. “M. B.” N 5 parašė, kad jų koncerte, lošiant “Nuo ausies lig ausies” vadovavęs Stelmokas. Jokios vadovystės jis prie to lošimo neturėjo, tiksliai po Stelmoko vadovyste, jaunos mergaitės dainavo apie kokią ten dudą ir kitas keles daineles, tai ir visa jo vadovystė.

Gardnerio socialistams gerai yra žinoma, kad Stelmokas yra socialistų priešas visais atžvilgiais. O betgi 50 kp. korespondentė Stelmoką vadina draugu. 50 kp. koresp. yra LSS. narė ir gerai tą turėtų žinoti, kad savo idėjos priešą ir da per laikraščius nepritinka vadinti draugu.

“Birutės” draugystė, kuri save vadina pirmieviška, tai tarpe kitų svarbių reikalų, turėtų būti svarbu ir platinimas darbinikiškos literatūros tarpe savo narių. Pankiausia platinti L. M. P. S. išleista literatūra delto, kad ten yra paliečiami moterų reikalai. Taip-pat “Birutė” turėtų stengtis, kad visos narės skaitytų “Moterų Bal-

sa”. Man rodo “Birutei” pasitarus su “M. Balso” administracija, tas galima būtų gyveniman įvykdinti nesunkiomis išlygomis. Jeigu “Birutės” draugija tą gyveniman įvykdintų, tai ji pasirodytų aiškesnėj pozicijoj stovinti ir daugiau užsitikėjimo turėtų pas socialistus. Anykštietis.

MONTELLO, MASS.

“Moterų Balso” N 4 Montellos Progresistė rašo pastabą Montellos progresistėms, buk jos neprogresuoja ir užsiimdinėja pletkais. Girdi, ne taip reikėtų progresuoti. Vienok man atydziai tēmijant į mūsų kuopietes pasirodo, jog jos pavyzdingai darbuojasi, susirinkimuose asmeniškumų nėra. Veikimas uolus visų, o jeigu mes viena kitą negerbiam, neaugštinam arba nemylim asmeniai, tai tas da nepadaro mūsų kuopietes pletkininkėms. Aš palieku Montellos Progresistei tą vardą, kuriuo ji pavadino tulas kuopietes, nes pas mus to nebuvo ir nėra.

Mes turime išrinkę ir kuopos korespondentes, kurios seka kuopos dalykus ir mtydamos neteisingus užsipuldinėjimus ant kuopiečių turėjo sekamam numeryj atšaukti. Argi joms patinka, kad kas mūsų kuopietes intaria? Montellos Vargšė.

BROOKLYN, N. Y.

Iš L. M. P. S. 1-mos kuopos veikimo.

Geguzės 19 d. įvyko piknikas su nedideliu programu. Kad ir diena buvo graži, bet publikos atsilankė nelabai daug. Pelno liko apie \$23.

Birželio 6 d. L. M. P. S. 1 kp. laikytam susirinkime nutarta statyti scenoj didelį veikalą rudenij. Pelnas bus skiriamas parėmimui “Moterų Balso”.

Birželio 23 d. L. M. P. S. 1 kp. įvyko išvažiavimas taip-pat su programu. Kalbėjo draugė K. Petrikenė. Kalbėtoja aiškino kaip tai yra reikalinga moterims organizacija ir kvietė moteris ir merginas rašytis prie L. M. P. S. 1 kp. Apart prakalbų, buvo ir deklamacijų. Po programui buvo leidžiama “Moterų Balso” prenum. išlaimėji-

mui. Laimėjo d. S. Svitra. Prenumeratos pinigų sudėjo šios draugės: K. Petrikienė, M. Kudirkienė, A. Juozaitienė.

Po tų visų margumynų susirinkusieji linksmai žaidė įvairius žaislus. Žmonių susirinko nemažai, nepaisant kad ir oras buvo šaltas. Malonu būtų ir daugiau tokių išvažiavimų turėti. Korespondentė.

PHILADELPHIA, PA.

Liepos 7 d. L. M. P. S. 11 kp. surengė pikniką Allen Lane. Piknikas buvo gana pasėkmingas.

LSS. 1 kp. Choras sudainavo keletą dainelių. Drg. J. Bekampis, kriaucių organizatorius, pasakė trumpą prakalbą, kurioje nurodė kaip moters yra slėgiamos dabartinio sunkaus jungo ir kokią naudą atneš joms balsavimo teisių gavimas. Jo kalba buvo labai aiki ir publikai labai patiko.

Tokie išvažiavimai atneša naudą, nes vasaros laike prakalbų svetainėse nerengia, o iš dabartinių laikraščių sunku ką sužinoti teisingo.

Subatoj 13 d. Liepos Rusų Sovietų Name LSS. 1 kp. surengė išleistuvių vakarienę dd. Stilsonams, kurie išvažiavo į Chica-

gą. Drg. J. Stilsonas turėjo važiuoti dirbti į Nacionalį S. P. ofisą.

Vakarienės programą atidarė LSS. 1 kp. Choras, sudainuodamas Marselietę. Po to kalbėjo d. Stilsonas. Atsisveikindamas su Phila., ragino draugus nepalikti savo darbo, bet dirbti, kaip dirbo ir ginti savo reikalus. Draugė Stilsonienė, kuri buvo veikli L. M. P. S. kp. ir LSS. Choro narė, apgailestavo palikti mus, bet raminos tuom, kad ir Chicagoj ras sau veikimui vietas.

Vėliaus kalbėjo d. Šukys, L. S. S. Administratorius. Po to pasakė po kelis žodžius d. V. Jakštys iš Paulsboro, N. J., d. B. Krasauskas iš Elizabeth, N. J., d. J. Galginas iš Carnegie, Pa. ir vietiniai dd.: R. Merkis, P. Stanelis, S. Griciunas, K. Baltrunytė ir kiti. Vakarienėj dalyvavo apie 100 žmonių.

Liepos 28 d. bus LSS. II Rajono piknikas Allan Lane, t. y., toje pačioj vietoj kur buvo LSS. 1 kp. Choro ir L. M. P. S. 11 kp. Yra pakviesta keletas chorų, kurie išpildys nemažą programą. Bus ir leimėjimų. Tikimasi, kad bus didelis piknikas, Pelnas skiriama Milioniniam Soc. Partijos fondui. A. Aldeniūtė.

Šeimyninkių Skyrius

MAISTO PRIŽIURĖJIMAS.

Maistas gali but geras ir maistingas, bet jei nėra gerai prižiurimas, gerai užlaikomas, jis gali pasidaryt nuodingu ir labai kenksmingu žmogaus sveikatai.

Maistas dažnai buna laikomas tokiose nešvariose vietose, kad ir geriausias budamas sugenda ir pašidaro nuodingu žmogaus organizmui. Laikymas maisto neuždengto šiltame, nešvariame ore ar dulkėse yra baisiai kenksmingu. Dulkės ir nešvarus, šiltas oras, įeinantis iš gatvės ne vien užteršia neapdengtą, neprižiurimą maistą, bet ir užnuodija jį visokioms ligų bakterijoms, kurios randasi dulkėse ir suterštame ore. Užtai visoki maistą, kaip tai, pieną, duoną,

sviestą, cukrų ir tt. reikia visada laikyt uždengtą ir švarioj vietoj. Pieną, sviestą, mėsą ar kitus panašius produktus, reikia vasaros laiku laikyt arti ledo, arba jei nėra ledo, tai nors šiaip šaltoj vietoj. Geras maisto užlaikymas priklauso nuo daug dalykų, kaip tai: nuo oro, nuo indų, kuriuose maistas yra laikomas, nuo šėpos, sklepo ar šiaip vietos švarumo ir tinkamumo maistui laikyt.

Maistą galima padalinti į 3 dalis. Į vieną dalį įeina maistas, kuris greitai sugenda į antrą, kuris ne taip greitai genda ir trečioj dalyj randasi maistas, kurį prie geros priežiūros galima ilgai išlaikyt geru ir tinkamu valgyt.

Maistas, kuris greitai genda, yra sekantis: pienas, smetona nevirta, mėsa nevirta, žuvis, tuli vaisiai, kaip ve: "pičios", slyvos ir daržovės, kaip salotos bei špinokas.

PIENAS IR PASTIJALKA.

Pieno ar postijalkos bonkos, parneštos iš krautuvės ar nuo pieniaus, yra paprastai nešvarios iš viršaus, užtai pirma atidarymo reikia žėdną bonką gerai apiplaut, ypatin-gai viršų, kaklą, kad atidariusi dulkes ir visoki nešvarumai neįsigautų į vidų. Išpylus pieną iš bonkos, o labiausia kudikių bonku-čių, reikia tuoj tą bonką išmazgot karštu vandeniu, ir laikyt švariai, nes pastovėjusi bonka nuo pieno neišmazgota, prirugsta ir nebetinka naudojimui, kadangi suraugina įpiltą į ją pieną. Kudikių bonkas neužtenka išmazgot, bet reikia ir išvirint pirma nau-dojimo sekantį sykį.

Niekada nereikia pieną laikyt nors ir "ice-boksyj" neuždengtą, nes viena, kad bakterijos įsigauna į jį, o antra, jis pritraukia visokių kvapų nuo kitų valgių ir liekasi netinkamu maistu.

NEVIRTA MĖSA.

Nupirkus mėsą nereikia laikyt ją ilgai suvyniotą į popierą, nes popiera ištraukia iš jos visą sultį. Geriausia yra padėt ant torielkos, arba jei yra po ranka, suvyniot į vaškinę popierą, padedant ant ledo, tada sultis užsiliks mėsoj.

NEVIRTA ŽUVIS.

Nevirtą žuvį nereikia dėt sykiu su kitu maistu nesuvyniojus gerai ar apdengus, nes kitas maistas pritraukia to kvapo, ir lieka negeru naudot. Kvapas nuo žuvies ar kito maisto visada kyla į viršų, užtai dedant į "ice-bakši", tokius produktus, kurie turi stiprų kvapą, reikia dėt augščiau kitų, kad tas kvapas negalėtų pasiekt kito maisto.

J. B.

Juokų Kampelis

Jis turėjo Hoover'io mintį.

—Tamošeli,—užklausė motina,—argi tai neišdykumas valgyt sviestą ir medų ant vieno šmoto duonos?

—Ne, mamyte, tai ekonomija,—atsakė vaikas.—Užtenka vieno šmoto duonos del abiejų.

Dvi klausimo pusės.

O.—Aš nevesiu, kol nebusiu trisdešimt metų amžiaus.

M.—Aš nebusiu trisdešimties metų amžiaus kol neapsivesiu.

A.—Mano tėtė policistas. O ką tavo tėtė dirba?

B.—Tą, ką mama paliepia.

Neseniai Bostone viename viešbutyje buvo susirinkimas visų tikėjimų dvasiškų vadovų. Pasitaikė, kad laike vakarienės žydų rabinas sėdėjo šale katalikų kunigo. Ant stalo buvo kiaulienos mėsos (ham). Kunigas, norėdamas pašiept rabiną sako:

—Kada tamstai paduot mėsos?

—Per tamistos vestuves,—atsakė rabinas.

Kada Lloyd George da buvo tik jaunas advokatas, vieną dieną vaziuodamas susitiko mažą mergaitę iš savo miestelio. Jis ją įsisodino į savo vežimą, kad parvežt namo. Laike kelionės, nors keletą kartų jis bandė ją prakalbint, bet ji nieko jam daugiau nesakė, tik: "yes" ir "no".

Po kiek laiko jis susitiko mergaitės motiną. Ji šypsodamos sako: Ar atsimeni, kad kelios dienos atgal parvežei mano mergaitę, tai ji parėjus sakė:

—Mamyte, šiandien Lloyd George, advokatas, parvežė mane iš mokyklos ir jis vis mane kalbino, bet aš jam nieko neatsakiau todėl, kad jis reikalauja atlyginimo, kuomet kalbi su juo, o aš pinigų neturėjau.

Fleur-de-Marie.

L. M. P. S. Reikalai

RENGKIMĖS PRIE L. M. P. S. SUVAŽIAVIMO.

Praslinko netoli pora metų nuo pirmojo suvažiavimo, kur buvo mūsų pirmas didelis žingsnis Susivienijimo gyvenime. Dabar, dalykams persimainius ir Susivienijimui vis augant, turime visu smarkumu rengtis prie antrojo suvažiavimo, kuris įvyks 4 ir 5 spalio. Tiktai svarbesnius reikalus per suvažiavimą nuodugnai tegalima išgvildinti, todėl visos kuopos, kurios matote dabartinius trukumus, turime svarstyti, kokių budu butų geriausia galima juos pašalinti.

Daug tenka girdėti apie "Moterų Balso" trukumus. Kuopos bei rajonai net papeikimus siūnčia, bet pakol, aplinkybės nebus pagerintos, tai tie papeikimai nieko negelbės. Referendumu yra nutarta L. M. P. S. narėms "M. B." duoti už narines mokesčius, bet šis tarimas prie dabartinių aplinkybių labai yra sunku įvykdinti. Pagal mano supratimą, geriau butų šį klausimą palikti suvažiavimui išrišti, nes mūsų narės apkalbėjime klausimo labai mažai dalyvauja. Suvažiavus delegatėms galima bus išdiskutuoti daug plačiau.

K. P.

TVERKIME L. M. P. S. RAJONĄ.

Atydžiai Binghamtono, Scrantono, Wilkes-Barre ir Nanticoke kuopų.

Draugės! Jau laikas pradėti rūpintis tvirti šioj apielinkėj rajonas. Nors šios kuopos yra jaunutės, bet vistik man rodos, kad galima sutverti. Mes pradžią galime padaryti, nes šioje apielinkėje jau gyvuoja 4 kuopos. Rajonas tai yra agitacijos įrankis, kuris vientik rūpintūsi tvirti naujas kuopas ir priduočių gyvuojančiom kuopom daugiau energijos ir veiklumo. Mes, draugės, žinome, kad agitacija yra labai reikalinga. Reikia kuodaugiausia paskleisti apšvietos tarp nesusipratusių seselių ir pada-

ryti jas tikromis kovotojomis už darbininkų buvį. Vienai kuopai yra labai sunku surengti prakalbos; kalbėtojai nenori apsiminti vienai kuopai kalbėti. Gal iš daugumo ir atsirastų, kuris atvažiuotų ir vienai kuopai kalbėti, bet didelės išlaidos,—viena kuopa neįstengia padengti. Pavyzdžiui, 23 kp. beveik jau metai laiko, kaip tarybas veda su kalbėtoja, bet prakalbų kaip nėra, taip nėra.

Taigi sesutės, matote, kad viena kuopa taip daug negali nuveikti agitacijos srityje, kaip kad rajonas. Draugės, pridėkime biskutį daugiau energijos ir sutverkime rajoną. Rajonui tas lengva padaryti ir galėtų tankiau surengti prakalbas, nes rengiant maršrutą, greičiau galima gauti kalbėtoją ir pigiau išeina. Abelnai, rajono užduotis—rūpintis kuopų gerove ir priduoti daugiau energijos, kad galėtų daug geresnią agitaciją vesti tarpe mažiau susipratusių moterų. Todėl draugės, apsvarstykim tą klausimą pirmam savo kuopos susirinkime. Jeigu sutiksit, tai galėtų susaukti kuopų atstovų konferenciją, sutverti rajoną ir išdirbti taisykles. Laiką, dieną ir vietą kuopos pačios pasiskirs.

Į darbą su didžiausia energija!

O. Šimoliuniutė.

L. M. P. S. 13 KUOPOS VEIKIMAS.

Bostone jau sunku veikti vasaros laiku: nėra patogios vietos išvažiavimui. Į parengtus vakarus mažai kas atkreipia atydžios, nes vasaros laiku kiekvienam yra malonu pakvėpuoti tyru oru.

Po vasaros sezonui draugės pasižadėjo nenuilstančiai darbuotis ir skleisti apšvietą tarpe tamsesnių draugių. Paskutiniame susirinkime, laikytame 2 d. July, nutarėm rengti teatrą "Parmazonai". Taip-pat nutarė ir prakalbas surengti "Moterų Balso" naudai. Tiems surengimams pasižadėjo

dirbti šios draugės: F. Brazaitienė, P. Jeltulevičiūtė ir M. Januškienė.

Skaityta laiškas "Laisvės" Bendrovės, kviečiantis pirkti "Laisvės" šėrą. Apsvarčius dalyką, pasirodė negalima. Nors "Laisvė" yra darbininkiškas laikraštis, bet pažvelgus į "Moterų Balso" stovį, tai pasirodo negalima skaldyti spėkų, nes mūsų spēkos yra per silpnos. Mes turim sutraukti visas spēkas į vieną kruvą ir dirbti išvien Susivienijimui bei "M. B.", idant mes galėtume išauklėti galingą organizaciją.

Taip-pat paskutiniame susirinkime d. F. Stropienė atsisveikino su 13 kuopos draugėmis, nes persikelia gyventi į Brooklyną, N. Y. Drg. F. Stropienė atsižymėjo įvairiom dovanom: kožnam L. M. P. S. parengimui ji padovanojo gėlių bukietą. Viena jos žymiausių dovanų buvo duota "Moterų Bal."—50 egz. knygų "Patarmės Merginoms". Linkime d. F. Stropienei geriausių pasekmių darbe ir veikime.

Liet. M. P. S. 13 kuopos susirinkimai buna laikomi kiekvieną mėnesį pirmą utarninką. Turiu pažymėti, kad 13 kp. draugės truputį apsileidusios: kuopoj randasi 31 narė, o susirinkiman atsilanko 12-13. Ištikrųjų draugės, ko mes laukiam? Argi mums nerupi mūsų pačių reikalai? Nejaugi mes esam pertekliui, kad nesirupinam bėgančiais gyvenimo reikalais. Jeigu mes nieko neveiksim, nesiorganizuosim į darbininkiškas, progresyviškas organizacijas, tai nieko neišlaimėsime, tik retėžius.

J. Ž. Sarapienė.

CLEVELAND, OHIO.

Iš L. M. P. S. 24 kuopos veikimo.

Mums truksta inteligentiškų moterų, kurios būtų daugiau apsipažinusios su mokslu. Todėl L. M. P. S. 24 kp. nutarė savo kuopos narei p-lei Veronikai Yvanauskiutei, moksleivei, pagelbėti finansiniai. Kada nuo L. M. P. S. 24 kp. parengtų prakalbų kas lieka, padengus lėšas, tai visi pinigai yra paskirti minėtai draugei V. Y. Nėra abejonės, kad kada-nors kuopa ir iš izdo

paskirs kokią sumą pinigų moksleivėms, ypač L. M. P. S. narėms. Butų geistina, kad L. M. P. S. II suvažiavimas, kuris įvyks šiais metais Philadelphijoje, Pa., įsteigtų L. M. P. S. moksleivių fondą, šelpimui tų L. M. P. S. narių, kurios eina mokslus.

Jau daug buvo rašyta laikraščiuose,— "Laisvėj", "Naujienose", "Keleivyj" ir "M. Balse", kad mums yra reikalinga šiais metais sušaukti L. M. P. S. kuopų, Ohio ir Michigan valstijų konferenciją į Detroit, Mich., arba į Cleveland, Ohio, kad iš tų dviejų valstijų L. M. P. S. kuopų sutvėrus rajoną varymui platesnės agitacijos tarpe lietuvių moterų. Tose dviejose valstijose galima būtų sutverti ir daugiau L. M. P. S. kuopų, o tokį darbą geriausiai galėtų atlikti rajonas. Todėl, da sykį paraginu L. M. P. S. 24 kuopą daryti įnešimą ir atsišaukti į kitas L. M. P. S. kuopas Ohio ir Michigan valstijose, kad sušaukus kuopų konferenciją į Clevelandą, Ohio arba į Detroit, Mich. L.M.P.S. 24 kp. Narė.

AR REIKALINGA PAKELTI NARĖMS MĖNESINES MOKESTIS.

Kad davimas organo "Moterų Balso" narėms už mėnesines mokeskis buvo būtina reikalinga, to niekas užginčyti negali, vienok, ar yra reikalinga tuoj pakelti mėnesinę narių mokesį, tai jau reikia gerai, visapusiai, apsvarstyti. Kai-kurioms draugėms rodosi, jog Pildomojo Komiteto įnešimas pakelti mėnesinę mokesį iki 20c, yra labai sveikas. Iš vienos pusės, toks įnešimas gali atrodyti gana sveikai, bet iš kitos, tai ne. Susivienijimui, žinoma, sveikiau yra turėti didesnes įplaukas ir turtingesnę išdą, tas jau suprantama. Todėl kai-kurios draugės ir mano, kad tą galės atsiekti pakeliant mokeskis. Bet ar tas pakėlimas mokesčių bus taip-pat sveika ir organizacijos narėms, kurios turės tas mokeskis sudėti, tai jau kitas klausimas.

Dabar mes mokam po 15c į mėnesį jokio atlyginimo negaudamos; da ir už mokesčių knygelę, kur ta 15c pakvituojama,

reikia užmokėti. "Kaip gi nieko negaunam? O kur tos knygos, literatura, apie kurią tiek daug kalbama"—pasakys kai-kurios draugės. Taip, apie tas knygas tik kalbama ir pinigai leidžiama joms, vienok narės, kurios moka 10c į knygų fondą, niekad jų nemato ir uždyką negauna. Iš to viso išeina tik farsas. Paimsiu pati save, kaip pavyzdį.

Įstojau į L. M. P. S. 13 kp. So. Bostone, sausio mėn. 1916 m., ir per tą laiką jau išmokėjau arti penkių dolerių, vienok per tuos du ir pusę metų jokios knygelės nė kitos literatūros negavau, lygiai ir kitos nieko negavo. Man pačiai, tos knygelės mažai ką reiškia, ir vistiek da ir šiandien esu L. M. P. S. narė. Vienok, kur ta keliasdešimtis narių, kurios sykiu su manim ir vėliau įsirašė, remiantis tokiais prizadėjimais? Per vieną tik Agitacijos Savaitę So. Bostone prikalbinom suvirš 35 naujas nares, o kur jos šiandien? Išstojo iš kuopos, išvadindamos "melagėmis" ir "apgavikėmis" už neišpildymą prizadų. Mums prisiėjo tylėti, nebuvo kuo teisintis. So. Bostone yra keli šimtai moterų, kurios tikrai priglulėtų prie L. M. P. S. ir laikui bėgant liktų gana darbščios narės, jeigu būtų koks nors atlyginimas už mokestis, jeigu jos nesijaustų, kad čion jos skriaudžiamos. Kai kurios tuoj ir pasako: "Kova" ėjo kas savaitę ir nariai ją gaudavo, mokėdami tik 25c, o kodel mes, mokėdamos 15c, negalime gaut savo organą, kuris eina vos syki į mėnesį?"

Remdamosi tuom ir įnešiau, kad organas būtų duodamas narėms už jų mokestis, vienok, kartu buvau taip-pat įnešus, kad davimas knygų uždyką, būtų panaikinta, nes jų vistiek negaunam; kad tas dešimtukas, kuris dabar eina į knygų fondą, eitų už laikraštį "Moterų Balsą". Literatūrą organizacija gali leisti atsiradus tam tikslui pinigų, ir pardavinėti. Šitą įnešimą 13 kuopa priėmė, tik vėliau, turbūt, pas centro sekretorę dingio.

Kad "Moterų Balso" numeris nėra vertas daugiau, kaip 10c, irgi negalima užginčyti ir sulyg mano nuomonės, duodant jį narėms už dabartinę mokestį, organizaciją nė kiek nenuskriausim, nes jis narėms neatsieis nė biskį pigiau, kaip pašaliniam. O jeigu mes pakelsim mokestį iki 20 centų, tai mūsų narės turės mokėti jau 15c už organą, o pašaliniai gaus jį tik už 10c. Narės jaušis nuskriaustos ir velys neprigulėti.

Jeigu mūsų organas galėtų nors dusekį mėnesį išeiti, tai būtų galima reikalauti, kad ir 25c, vienok kaip dalykai dabar stovi, tai 15c pilnai užtenka.

"Nelaikas bus gelbėti, kuomet laikraštis jau mirs", rašo d. Baltrunytė. Tas tiesa, išdalies, vienok turim žinoti, jog laikraštis ne delto miršta, jog narinė mokestis penkiais centais mažesnė. Jis miršta todėl, kad stoka rėmėjų-skaitytojų. Pavyzdžiui, tegul kokia nors maža organizacija, sakykim, turinti du ar tris šimtus narių bando leisti ir palaikyti laikraštį vien narių mokestim. Ji turėtų tokius didelius mokestis užsidėti, kad netektų nė tų narių, kuriuos turėjo. Iš kitos pusės, du arba trys žmonės, kartais leidžia laikraštį, ir jam gerai einasi ir daro gerą pelną, nes turi daug skaitytojų-rėmėjų. Na, o juk dabar L. M. P. S. narės bus "M. B." skaitytojos, prenumeratoriės ir kad palaikius "M. B." geram stovyj, nenumarinus, mes turim ne mokestį kelti, bet dėti visas pastangas, kad mūsų skaitytojų skaičius siektų tukstančius, kad mūsų laikraštį skaitytų visos lietuviškos moters.

Šiandien kainos kyla ant visokių reikmenų ir žmonės perka tik tą, kas būtina reikalinga, kas ne taip brangu, todėl ir laikraščio kaina reikia padaryt kuoprieinausia, kad nebūtų perbrangu.

Paliekant mokestį 15c po senovei, mes turėsime didesnę naudą netik iš piniginės pusės, bet ir iš apšvietos.

"Kurios gailės to 'extra' penktuko, kurios dar nesupranta pasišventimo organizacijos naudai, tokių mums ir negaila",

(reiškia, nelabai ir reikia), sako d. Baltru-nytė, kuri liepia dusyk apsvastyti, o sykį balsuoti. Aš taip-pat patarčiau draugei dusyk pamąstyti, o paskui rašyti. Kaip gi mums tokių negali gailėti? Kamgi tad reikalingas yra mūsų Susivienijimas? Ar delto, kad jau mokančias mokyti, išsilavinusias lavinti ir apsišvietusias šviesti? Keistos nuomonės pas mūsų drauges. Mes visos turime žinoti, jog Progresyvio Moterų Susivienijimo svarbiausia užduotim yra aiškinti organizacijos svarbą tamsioms moterims, kiek galint stengtis jas pritraukti prie L. M. P. S., o kartą pasisekus prikalbinti,—dėti visas pastangas, kad jas palaikius tol, kol jos netaps, pilnoj šių žodžių prasmėj, apsišvietusios moters, laisvos nuo visokių tamsybės prietarų. Taip elgiantis, mes atlikim savo užduotį, o nesigailint ir nepaisant jų, netoli galėsime žengti.

Taigi, kad šią užduotį atlikus pasekmingiau, kad lengviau būtų galima prikalbinti naujas drauges, patariu mokestį, 15c, palikti ir ant toliau, o kad neprisieitų vaisių jieškoti jau mirštančiam, patartina visoms kuopoms, kurios tik turi atliekamų centų, o kurios neturi, parengtų ką-nors ir paaukautų į "Moterų Balso" fondą. Vietoj, kad pirkti privatiškų laikraščių šėrus, kaip kai-kurios kuopos jau padarė, draugės, mes velyk tas dešimtines įdėkim į savo laikraščio išdą. Jeigu mes visos sukursim, tai esu užtikrinta, jog greitu laiku surinksim kelis šimtus dolerių "Moterų Balso" pagerinimui. Taigi, visos į darbą!

Užbaigiant da priminsiu draugei administratorėi, kuri kiekvienam numeryj bėra kuopas ir šiaip drauges, buk tos mažai rupinasi platinimu pavienių numerių, jog būtų labai geistina, kad "Moterų Balsas" išeitų paskirtu laiku. Sunku yra ir platinti, kuomet geguzės numerį gauni tik liepos mėnesij. Žmonės sako, jog jau senas, jie nori šio mėnesio. Taigi, jeigu del valdžios trukdymų sugaišino ir dabar paeiliui nesuspėjat, tai reikia išleisti po du numeriu kartu tol, kol pasivysit ir ateisit į vėzes, o tą

syk stengtis visuomet, reguliariai leisti, pav.. pabaigoj birželio, kad jau būtų išleistas liepos mėnesio numeris. Tuomet skaitytojai bus labiau užganėdinti ir platinti bus smagiau ir pasekmingiau. Esant tokiai betvarkiai kaip dabar, negalima nė rugoti, jog kuopos mažai išplatina.

Kas del sujungimo visų centro įstaigų į vieną, esant toli nuo centro, mažai ką galima ir pasakyti. Butų geistina išgirsti iš kitų, centro urėdus užimančių draugių nuomones tame klausime. Man tas nelabai aišku. Kas gi tąsyk tvarkys Susivienijimo finansus, ar viena ypata, užimanti administratorės ir finansų sekretorės vietą? Aš bučiau griežtai priešinga pavesti visą organizacijos turtą į vienos ypatos rankas.
M. Michelsonienė.

Redakcijos prierasas.

Reikia stebėtis iš draugės Michelsonienės argumentų, kuriuos ji vartoja agituo-dama, kad L. M. P. S. narių mokestis nebutų pakelta. Drg. Michelsonienė kalba šiame straipsnyj taip, kaip kad L. M. P. S. būtų sutvertas vientik "Moterų Balso" leidimui ir daugiau nieko.

Drg. Michelsonienė pamiršta, kad L. M. P. S. susitvėrė ne vien laikraščio leidimui, bet abelnam apšvietos platinimui lietuvių moterų tarpe. Laikraštis leidziamas tiktai kaipo viena tų apšvietos platinimo priemonė. L. M. P. S. narės moka po 15c į centro išdą ne už laikraštį ar knygas, bet organizacijos palaikymui. Ar mes leisime laikraštį, ar ne, ar leisime literaturą, ar ne, tą 15c į mėnesį narės vistiek turi mokėt. Ta mokestis nesiskaito už literaturą ar organą, bet skaitosi, kaipo narių mėnesinės duoklės organizacijos palaikymui. Užtai narė, įstojusi į L. M. P. S. neturi laukti, kad jai tuoj už tą dešimtuką turi but atlyginta. Ji turi žinot, kad ji įstoja į tokią progresyvią organizaciją ne delto, kad finansiškai pasipelnyt, bet kad šviestis ir platinti apšvietą moterų tarpe. L. M. P. Susivienijimo tikslu yra ne vien savo nares šviesti ir

lavinti, bet platinti apšvietą ir tarpe nepriklausančių prie Susivienijimo moterų, o kadangi lengviausia yra prieiti prie moterų ir platinti apšvietą literatūros pagalba, užtai Susivienijimas ir leidžia knygas bei laikraštį visai ne delto, kad už įmokėtus dešimtukus atsilygint.

Visas L. M. P. S. A. išleistas knygas narės ligšiol gaudavo dykai, tai yra faktas, ir d. Michelsonienė klysta, tvirtindama, kad jokių knygų negavo narės ligšiol. Jei d. Michelsonienė ar kita kokia narė negavo, tai atsitiko per klaidą ar apsileidimą kurios nors komiteto narės ir daugiau nieko. Tegul d. Michelsonienė pareikalauja iš L. M. P. S. 13 kp. jai priklausančias knygas ir gaus. Jei kuopa negavo savo narėms priklausančių knygų, tegul reikalauja iš administracijos, o knygos bus pasiūstos. "Mot. Balso" administratorė per kelis "M. B." numerius prašė, kad kuopos prisiūtų sąrašą savo užsimokėjusių narių, kad būtų galima išsiųsti knygas, bet jei kuopos to nepadaro, tai tegul nerugoja, kad knygų negauna.

Ligšiol "Moterų Balsas" užsilaikė savo įplaukomis, iš L. M. P. S. centro izdo nebuvo imama pinigai "M. B." reikalams, bet kada reikės duoti laikraštį narėms dykai, tai jis jokiu budu nebegalės savo įplaukomis užsilaikyti. Reikia nepamiršt, kad laikraštis likosi padidintas iki 32 puslapių, ir prie dabartinės brangenybės jo išlaidos žymiai pasididino, o jei įplaukos, duodant "M. B." uždyką, susimąžins, tai kiekvienas gali suprast, kad jokiu budu negalės laikraštis užsilaikyti.

Davimas laikraščio uždyką padidins išlaidas ir tuomi, kad finansų sekretorės įstaiga turės but suvienyta su administratorės įstaiga, nes kitaip nebus galima kontroliuoti laikraščio siuntinėjimą. Suvienijus tas dvi įstaigas, pasidarys pusėtinai didelis darbas ir viena ypata nuolat dirbdama, vargiai apsidirbs, ypatingai dabar, kada redaktorės ir administratorės įstaigos tapo suvienytos. Reiškia viena ypata turės dirbt už tris. Už tokį darbą turės but apmokama

tokia alga, iš kurios būtų galima pragyvent.

Del visų tų priežasčių butinai reikalinga pakelt mokesį, jei ne daugiau, tai nors 5 centais į mėnesį. Tie 5c į mėnesį vienai ypatai nieko o nieko nereiškia, o organizacijai bus gera parama.

Mes nemanome, kad bent kokia narė šiek-tiek suprantanti apšvietos platinimo reikalingumą, atsisakytų mokėt tuos 5c į mėnesį. Drg. Michelsonienė sako, kad dešimtukas bus už laikraštį ir užteks. Jei jau visus dešimtukus pavest "Moterų Balsui", tai nebūtų iš ko nė už krasos ženklelius užmokėt, o apie literatūros leidimą negalėtų but nė kalbos; o kuo gi geriau galima platininti apšvietą, jei ne literatūra? Tiesa, kad ligšiol mažai jos buvo išleista, bet tai delto, kad nebuvo iš ko, o kada bus iš ko leist, tai bus išleista, apie tai negali but abejonės. Drg. Mich. taip-pat sako, kad laikraštis užsilaiko ne iš organizacijos, bet iš prenumeratų, kad laikraštį leidžia kai-kada keli žmonės ir jis gerai gyvuoja. Taip, gyvuoja, bet ne iš prenumeratų. Iš prenumeratų didelis laikraštis negali užsilaikyti. Paprastai laikraščiai užsilaiko iš apgarsinimų ir pašalinių darbų, o prenumeratos tai tik taip sau šiočia-tokia parama. "Moterų Balsas", kaip mėnesinis, negali gaut tiek apgarsinimų, kad iš to galėtų užsilaikyti. Pašalinių darbų taip-pat "Mot. Balsas" neturi, tai be paramos iš organizacijos prie dabartinio brangumo, jokiu budu negalės užsilaikyti.

Mes manome, kad jokia narė linkinti savo organizacijai labo ir geidžianti, kad "Mot. Balsas" augtų ir tobulintųsi, nepasigailės to penktuko į mėnesį apšvietos platinimui.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI.

* Netikėtai užėjus daug L. M. P. S. reikalų, turėjome atidėti daugelį raštų sekamam numeriui. Nerugokite už tai ir nenustokite rašiusios,—raštai bus sunaudoti.

NUO ADMINISTRACIJOS.

Atydžiai L. M. P. S. narių.

Daug sykių teko išgirsti užmetimų, administracijai, kad "Moterų Balsas" ne laiku išeina. Draugės, neturint savo spaustuvės, niekuomet negalima laiku išleisti laikraštį. Kuomet priduodi raštus, pasitaiko, kad spaustuvė dirba kitą darbą, kurį mesti ir griebtis už "M. B." negalima. Tuomet reikia laukti. Arba vėl, kuomet nusiunti susiuvinėti, tankiai prisieina net savaitė laukti, kol padaro, nes knygtaisiai (book-binders) labai užimti buna.

Tokiu būdu laikraštis turi suvėluoti. Priegtam, juk mus buvo krasa suvėlavusi net ant keturių mėnesių. Prisivyti, leidžiant po 2 num. į vieną, kaip išsireiškė d. Michelsonienė šiame numeryje,—negalima. Krasa tą draudžia 2-ros klesos siuntimo privilegiją turintiems laikraščiams. Jei užvilktą, tai galima prisivyti tik leidžiant vieną po kitam iš eilės. Ar dabar aišku, Draugės?

"Moterų Balso" raportas delei vietos stokos ir kitų priežasčių atidėtas. Tilps N 8.

KUOPŲ ATYDŽIAI.

L. M. P. S. kuopos, kurios negavo knygutės "Šeimyna Seniau, Dabar ir Ateityj" del kuopos narių, kaip turėtų gauti, nes L. M. P. S. leidiniai narėms veltui duodami,—kuogreičiausia praneškite admin. pilnų narių skaičių. Knygos bus tuojaus pasiūstos. Kurios kuopos neatsišauks,—negaus knygų. Kuopoms taip-pat išsiuntinėti laišakai tame klausime.

DIDELĖ NAUJIENA LITERATUROS AGENTAMS.

L. M. P. S. Pild. Komitetas sumazino kainą ant knygų "Kudikių Priežiura".

Pirmiau lėšavo 40c, o apdaryta 60c. Dabar parsiduoda po 25c, o apdaryta po 35c.

Šioji knyga ypač dabartiniu, didelių karščių laiku yra labai reikalinga kiekvienai motinai, kuri auklėja mažučius. Ją reikia visuomet turėti po ranka. Joj pamokina kaip užlaikyti ir apsaugoti kudikius vasaros karščiuose.

"Kudikių Priežiuroj" randasi ir daug kitokių naudingų motinoms patarimų. Tai vienintėlė knyga lietuvių kalboj tame klausime. Ši knyga turėtų rasti kiekvienos darbininkės stuboj, nes tai reikalingiausias patarimų šaltinis, kaip apsaugojus savo kudikius nuo įvairių ligų. Juk to kiekviena motina geidžia,—todėl reikalaukite "Kudikių Priežiuros".

"Kudikių Priežiura" parašė Mrs. Max West Jungtinių Valstijų Vaikų Biurui. Vertė O. Vidikienė. Tai yra didelė ir puiki knyga. Sulyginus dabartinę kainą su kitų knygų kainomis, yra labai pigi ir kiekvienai lengva įgyti.

Agentai ir L. M. P. S. išrinktos knygės imkite kuodaugiausia jų platinti. Per įvairius išvažiavimus ir parengimus galima daugybė parduoti. Agentams duodame 50%. Pasiskubinkite, nes dabar jusų proga.

Orderius siųskite tuojaus.

L. M. P. S. A. KUOPŲ SEKRETORIŲ ADRESAI.

- 1 Kp., Brooklyn, N. Y., I. Jakimavičienė, 455 Grand St.
- 2 Kp., Worcester, Mass., J. Karazienė, 61 Harlem St.
- 4 Kp., Elizabeth, N. J., B. Bočkiūtė, 211 First St.
- 5 Kp., Rockford, Ill., O. Valiulienė, 622 Hulen St.
- 7 Kp., Schenectady, N. Y., F. Luke, 13 Engersoll Ave.
- 8 Kp., Lawrence, Mass., K. Yasinskiūtė, 196 Park St.
- 9 Kp., Chicago, Ill., Pet. Balielienė, 3543 S. Union Ave.
- 10 Kp., Newark, N. J., A. A. Bečienė, 400 Walnut St.
- 11 Kp., Phila., Pa., Ks. Baltrunytė, 535 N. Marshall St.
- 12 Kp., Waterbury, Ct., M. Mikalavičiūtė, 775 Bank St.
- 13 Kp., S. Boston, Mass., Mrs. J. Sarapienė, 73 G St.
- 14 Kp., Easton, Pa., S. Tarvydaitė, 1113 Ferry St.
- 15 Kp., Ansonia, Conn., M. Rolinaičiūtė, 15 Star St.
- 16 Kp., Springfield, Ill., M. Lekesienė, 1720 Matheny Av.
- 17 Kp., Detroit, Mich., Miss. D. C. Mack, 206 Cardoni Ave.
- 19 Kp., Donora, Pa., M. Andriulienė, 483 8th St.
- 21 Kp., Pittsburgh, Pa., Miss. V. Mason, 2814 Forbes St.
- 22 Montello, Mass., Teodora Žizienė, 673 N. Main St.
- 23 Kp., Binghamton, N. Y., H. Žukienė, 282 Clinton St.
- 24 Kp., Cleveland, O., M. Rimkienė, 1185 E. 80th St.
- 25 Kp., Roseland, Ill., J. Grybienė, 125 E. 104th St.
- 26 Kp., Rochester, N. Y., R. Černauskienė, 63 Dayton St.

27 Kp., Cambridge, Mass., O. A. Kvetkauskienė, 39 Portland St.	11. Darbininko Sveikata. 36 pusl.10c
28 Kp., Baltimore, Md., O. Paulionienė, 735½ W. Saratoga St.	12. Socialdemokratų Mokslo Pamatai. 54 pusl.20c
29 Kp., Chicago, Ill., A. Čepukienė, 1648 W. Division St.	13. Prasikaltimai ir Prasikaltėliai. 21 pusl.10c
30 Kp., Bridgewater, Mass., O. Kiršlienė, 234 Plymouth St.	14. Penktas Prisakymas. Br. Vargšo drama. 23 pusl. 10c
33 Kp., Mahanoy City, Pa., E. M. Ječkevičiūtė, 300 E. Centre St.	16. Moteris ir Socializmas. 440 pusl.\$1.00
34 Kp., Fitchburg, Mass., A. Samulienė, 201 Fairmount St.	Ta pati apdaryta\$1.50
36 Kp., Minersville, Pa., M. J. Ramanauskienė, 249 S. 4th St.	17. Komunistų Manifestas. 52 pusl.15c
37 Kp., Grand Rapids, Mich., M. Vingilienė, 1548 Muskegon Ave., N. W.	18. Knypkis. Komedija. 28 pusl.10c
38 Kp., Paterson, N. J., A. Valatkienė, 254 Wait St.	19. Kaip Mus Apvagia. 44 pusl.15c
39 Kp., Monessen, Pa., E. Stočkienė, 1133 McMahon Av.	20. Stabmeldis. Apsyaka. 30 pusl.10c
40 Kp., Lewiston, Me., E. Kaulakienė, Box 24.	21. Nekaltas. 20 pusl.5c
41 Kp., Akron, Ohio., M. Uszcinienė, Box 136, Goodrich Sta.	22. Paskaitos iš Politiškos Ekonomijos. 105 pusl.25c
42 Kp., New Haven, Conn., O. S. Razinskienė, 128 View St.	23. Darbininkų Kalendorius 1917 Metams.25c
43 Kp., Cicero, Ill., P. Garadauskienė, 1446 S. 50th Ave.	24. Kaip Kunigai Rupinasi Darbininkais? 32 pusl. .. 5c
44 Kp., Norwood, Mass., J. Misevičienė, 50 Tremont St.	25. Kunigai ir Revoliucija. 32 pusl.5c
45 Kp., Bayonne, N. J., P. Šeštakauskiūtė, 43 W. 15th St.	26. Organizuokitės! 16 pusl.5c
46 Kp., Phila., Pa., St. Grininė, 3120 Richmond St.	27. Krikščionių Mokslas ir Darbininkai, 32 pusl. .. 5c
47 Kp., Waukegan, Ill., R. Motejaitė, 1326 Wictoryo St.	28. Literatūros Konspektas, 26 pusl. *.....10c
48 Kp., Wilkes-Barre, Pa., E. Kasparavičienė, 246 Poplar St.	29. Anarchizmas ir Socializmas, 140 pusl.35c
49 Kp., Brighton, Mass., A. Bernott, 488 Western Ave.	Ta pati apdaryta60c
50 Kp., Gardner, Mass., L. Bekesienė, 6 Cramford St.	30. Dėdės Samo Gyvenimas ir Darbai, 64 pusl.15c
51 Kp., Collinsville, Ill., M. A. Steponavičienė, 413 S. Aurora St.	31. Militarizmas, 176 pusl.50c
52 Kp., Stoughton, Mass., J. Šidlauskaitė, 309 Canton St.	Ta pati apdaryta75c
53 Kp., Plymouth, Pa., K. Stankevičienė, 143 Walnut St.	32. K. Markso Biografija; su paveikslu, 48 pusl.15c
54 Kp., Scranton, Pa., P. V. Andriulienė, 534 N. Rebecca Ave.	33. Parlamentarinės Taisyklės, 40 pusl.15c
55 Kp., Haverhill, Mass., M. Gardziulienė, 86 Margin St.	Ta pati apdaryta25c
56 Kp., Easthampton, Mass., A. Baltrunienė, 52 Garfield Ave.	34. Lietuvos Laisvė ir Lietuvos Žmonių Laisvė, 32 p. 5c
57 Kp., Carnegie, Pa., M. Balčiūnienė, 122 Cress St.	35. Moteris Kapitalizmo Gadyinė, 55 pusl.15c
58 Kp., Brighton Park, Mass., J. Vasilauskienė, 1800 So. Central Park Ave.	"Naujosios Gadynės" kompletai, tai yra visų metų "N. Gad." numeriai,—didelė audekliniais apdaryta knyga. 447 pusl.\$1.50
59 Kp., So. Manchester, Conn., Miss V. Kempes, 224 Hartford Rd.	K. Markso ir F. Engelo paveiksai: 50c, 75c, \$1.00; Atvirutės 35 rūšių, viena 5c.
60 Kp., Pittsburgh, Pa., Z. Žvirblienė, 918 Chateau St. N. S.	
61 Kp., Lowell, Mass., A. Čiuladienė, 7 Cady St.	
62 Kp., Shenandoah, Pa., E. Motuzienė, 119 So. Ferguson St.	
63 Kp., Nanticoke, Pa., Mrs. H. Sharis, 215 Pine St.	

Pastaba kuopų sekretorėms: Jeigu kurios-nors kuopos sekretorės antrašas neteisingai paduotas, pasistengkit veikia pranešt centro sekretorei.

S. M. Puishea, Centro Ceker.
Franklin Sq. House, Boston, Mass.

Knygos gaunamos "Moterų Balso" Administracijoj.

1. Politiškas Minių Streikas. 20 pusl. 8c
3. Kovotojų Giesmės. Eilių rinkinys. 47 pusl.15c
4. Pričkus Engels. 54 pusl.15c
5. Moters ir Politika. 50 pusl.15c
6. Kunigai, Bedieviai ir Socialdemokratai. 30 pusl. 10c
7. Darbininkų Priespauda ir Jos Priežastis. 28 pusl. 10c
8. Valstybė ir Socializmas. 31 pusl.10c
9. Ateities Surėdymas. 46 pusl.15c
10. Trimitas. Laisvosios dvasios giesmės ir dainos, su notomis. 72 pusl.75c
Ta pati dailiuose apdaruose\$1.00

PHILADELPHIEČIŲ ATYDŽIAI.

L. M. P. S. 11 kp. dabar susirinkimus laikys Rusų Sovietų Name, kampas 8-tos gatv. ir Fairmount Ave., Phila., Pa. Susirinkimus laiko kas antrą sėdą kiekvieno mėnesio.

LSS. 1 kp. dabar taip-pat laikys susirinkimus Sovietų Name kas pirmą ir trečią panedėlį kiekvieno mėnesio. Sekantis susirinkimas bus 5 d. rugpjūčio (August). Atsilankykite kuoskaitlingiausia.

"MOTERŲ BALSO" KOMPLETAI.

Galima jau užsisakyti "Moterų Balso" kompletus. Kompletas bus 15 numerių, tai yra nuo pradžios gyvavimo—spalio 1916 metų iki sausio 1918 metų.

Kiekviena kuopa privalėtų nusipirkti kompletą kuopos archyviui.

Bus puikiai apdarytas. Reikalaukite greitai, nes turime tik 100 egz. Kaina \$2.50.

SKAITYKIT "MOTERŲ BALSA".

Prenumerata metams \$1.00, pavienis numeris 10 centų. Adresas: Moterų Balsas, 535 N. Marshall St., Philadelphia, Pa. Raštus siųskit: 229 N. 6th St., Philadelphia, Pa.